

Naročnina

za državo SHS:
za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
malih oglasov po Din 1:30 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dneva po
prazniku ob 4 uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.363, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Francoski katoličani.

Nova francoska vlada, ki jo tvorijo lakozvani radikali s pomočjo socialistov, je odločno protikatoliška. Zato je umevno, da se francoski katoličani s precejšnjo vznemirjenostjo sprašujejo, kaj jim bodočnost prinese. V najboljšem slučaju se bo sedanje več ali manj znošno stanje nadaljevalo, verjetno pa ni. Po vsej priliki se začne zopet cerkvi neprijazna politika, čeprav ne v tisti fanatični obliki, kakor se je vodila pod Combesom.

Kateri so vzroki, da so volitve za katoličane v Franciji rodile tak neugoden rezultat? O tem si je vsa katoliška javnost danes več ali manj na jasnem. Vzrok je ta, da se francoski katoličani še do danes niso politično organizirali. Pokazalo se je, da je princip, po katerem naj bi se katoličani omejili na izključno versko in karitativno, oziroma kulturno delo, politiko pa prepustili drugim, za katoličane škodljiv in da je zgolj v interesu svobodomiselnosti.

V nacionalnem bloku, ki se je iz patriotskih ozirov storil med vojsko, so francoski katoličani videli zadostno garancijo svojih verskokulturnih interesov, dasi je obstojal iz strank, ki so pozitivno vero več ali manj izločile iz javnega življenja in zagovarjale notranji verski mir bolj iz ozirov oportunitete. Večina francoskih katoličanov se je pa tudi z notranje in zunanje političnimi smernicami tega bloka preveč identificirala in tako po nepotrebnem prevzela odgovornost za njegovo socialno-rekcionarno in liberalno-nacionalistično smer. Če bi bili katoličani samostojna politična stranka, bi bili lahko med desnim in levim blokom svobodno odločevali in si tako ohranili na obe strani svojo neodvisnost ter imeli ugodno parolo za volitve.

Postopanje večine francoskih katoličanov je tem bolj uumljivo, ker je bivša zbornica imela izvrstnega, uglednega in svetovnoznane zastopnika krščanskega socializma, Marc Sangnierja. Toda velika večina francoskih katoličanov ga je ovirala, namesto da bi ga podpirala. Bil jim je preveč demokratičen, socialen in pacifističen. Rajši so se cepili med fašistovske rojaliste in liberalne republikance-desničarje. Saj je razumljivo, če obstajajo med katoličani različne nianse v umevanju sodobnih političnih in socialnih vprašanj. Tako je v Nemčiji, v Italiji, v Avstriji, v Belgiji, na Nizozemskem, v Angliji in drugod. Toda skupna vez svetovnega nazora ravno katoličanom najbolj omogoča, da te nianse izravnavajo in najdejo enotno smernico za zdravo politiko srednje črte, vsled česar so ravno katoliške ljudske stranke danes eminentno realne, res državo ohranjujoče stranke. Francoski katoličani pa žalibog tega niso razumeli in so padli v ekstremne nacionalistične desničarstva ter socialnega zastoj. Tako se je moglo zgoditi, da so se zavzemali za izvolitev fanatičnega šovinista, žida Mandla, kojega kulturni nazor je brezverski in ki ni bil izvoljen, kar je blamažo še bolj povečalo in nad čemer so se izvenfrancoski katoliški krogi po pravici zelo škandalizirali.

Seveda tiči za vsem tudi neki globlji razlog. Vodivni francoski katoliški krogi so slejkoprej napram načelom demokracije nezaupljivi. Tako je bilo pred veliko francosko revolucijo, tako za časa Napoleona, tako zopet ob burbonski restavraciji, tako leta 1830., tako leta 1848., za časa takozvane tretje republike, ko so se vodivni katoliški krogi zavzemali ali za rojalizem ali pa za reakcionarno krilo republikancev. Iz tega se deloma razlaga žalostni fakt, da je še danes večina ravno kmetskega prebivalstva Francije katolištvu neprijazna, ker združuje z duhovnikom takoj predstavo o povratku fevdalizma in aristokracije. Seveda je temu kriva tudi velika materializacija ravno širokih slojev na deželi, ki v svojem blagostanju nimajo več smisla za duhovne vrednote. Versko-preporodno gibanje je poglaval v Franciji korenine bolj v velikomestni inteligenciji, med znanstveniki in literati ter delom dijaštva nego med preprostimi delovnimi sloji.

Na vsak način stoji, da je temeljna napaka francoskih katoličanov ta, da si niso ustvarili politične organizacije. To je tudi za nas poučno, ker se trudi naš liberalizem, kako bi ljudem dopovedal, da katoličanom

Odmevi občinskih volitev med srbskimi radikali.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Današnje radikalsko »Vreme« prinaša ponovno poročila o izidu občinskih volitev v Sloveniji. Poroča:

»V nedeljo so se pričele v Sloveniji občinske volitve. Vendar še vsi izidi niso znani. V ljubljanski okolici so sedaj znani izidi v 33 občinah. V teh občinah je dobila SLS 320 odbornikov, SKS 50, SDS 20, komunisti 29, socialisti 34, gospodarske stranke 15, ostale skupine, ki so zastopale samo krajevne interese, pa 95 odbornikov. Z ozirom na to je dobila SLS 57 odstotkov, ostale skupine 43 odstotkov. V kamniškem okrožju je v 50 občinah vložena samo SLS lista. Istotako je dobila SLS na Štajerskem večino. More se sedaj z gotovostjo trditi, da bo izšla SLS iz sedanjih volitev mnogo močnejša kot prej.«

To poročilo glavnega radikalskega organa, ki je najbrž izid uradnih poročil, je med radikali še bolj utrdilo mnenje, da jim Pribečević s svojimi ljudmi ne bo pomagal, pač pa jim je samo v škodo. Ob priliki imenovanja velikih županov so radikali pristali na Pirkmaierjevo imenovanje samo vsled tega, ker je dr. Žerjav obljubil, da bo Pirkmaier pri volitvah dosegel za stranko velike uspehe. Pri občinskih volitvah da bodo demokrati dobili četrtino odbornikov, pri skupščinskih volitvah pa najmanj tri poslance. Iste privlačne zmožnosti so pripisovali dr. Baltiću. Dosedanji izidi dokazujejo neuspehe. Nerazpoloženje radikalov proti samostojnim demokratom vsled tega raste.

Radikali proti koaliciji.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Današnji radikalni »Balkan« prinaša na uvodnem mestu članek, v katerem naznanja razpad sedanje koalicije. Na njemu lasten način naglašja neuspehe koalicije radikalov s Pribečevićem in zahteva, da se ta koalicija tudi formalno razdruži. Razen v »Balkanu« se tudi v drugih listih skrajno neugodno presoja nadaljni obstoj koalicije.

Na glavni odbor radikalne stranke je danes prišlo 13 pisem, ki izražajo nezadovoljstvo radikalov proti tej koaliciji. Vse to se pa prav malo sklada s Pašičevo zahtevo po volivnem mandatu. Radikali smatrajo, da ne bodo volivnega mandata dobili, dokler ne prekinemo koalicije s Pribečevićem. Že danes je gotovo, da Pašić ne bo zahteval volivnega mandata za sedanje koalicijo, temveč samo zase. Iz

strahu pred tem »izbacivanjem« se je med tukajšnjimi samostojnimi demokrati ojačilo gibanje za popoln prestop v radikalno stranko, o čemer smo že poročali.

DR. NINČIČEVA MISIJA NEUSPELA.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Za danes dopoldne je Pašić sklical sejo ministrskega sveta. Ker pa se večina ministrov nahaja v zdraviliščih, se seja ni mogla vršiti in Pašičevo potovanje je odloženo, dokler se ministri ne vrnejo v Belgrad. Vrnitev dr. Ninčiča je javljena za danes zvečer. Njegova akcija na Bledu je doživela popoln neuspeh in se je vsled tega proti njemu pojavilo staro nerazpoloženje. Dr. Ninčič krone ni mogel prepričati, da mora Pašiću dati volivni mandat. Govori se, da bo demisioniral.

Sijajna zmaga SLS na štajerskem.

Celje, 18. junija. (Izv.) Na štajerskem je pri občinskih volitvah v celjskem sodnem okraju, ki so se vršile v torek, 17. t. m., Slovenska ljudska stranka sijajno izšla iz volilnega boja. Pri 23 občinah celjskega sodnega okraja je napredovala v 16 občinah, absolutno večino ima v 13 občinah, relativno večino v 4, v manjšini je v 6 občinah.

Celje okolica. SLS 339 glasov (12 mandatov), Korenovi socialisti 166 (6), Bernotovi 75 (2), Gospodarska stranka (JDS, SKS in NSS) 251 (9), Nemci 111 (4). Leta 1921 SLS 316 (10), socialisti 429 (14), NSS 85 (3), Gospodarska (JDS in SKS) 173 (5).

Doberna: Samo lista SLS (17 mandatov). L. 1921.: SLS 219 (14), SKS 40 (2). Dramlje: Na skup. listi SLS (9), SKS (8). (Jutro laže, da je bila vložena napredna lista.) L. 1921.: SLS (7), SKS (9).

Frankolovo: SLS 69 (7), Gospodarska stranka (SKS) 113 (10). L. 1921.: SLS 95 (7), SKS 111 (9).

Gotovlje: Postavljena solidna sporazumna lista. L. 1921.: SLS (4), SKS (1), soc. (3), izven strankarska lista (8).

Griže: SLS 143 (9), soc. 69 (5), Gospodarska stranka (3). L. 1921.: SLS 81 (4), SKS (3), soc. 137 (8), komunisti 31 (1).

Kalobje: SLS 33 (8), SKS 34 (9). Leta 1921.: samo lista SKS.

Nova cerkev: SLS 37 (4), Zveza sloven. avtonomistov (37) (3), Kmetiska napredna lista 110 (10). L. 1921.: SLS 104 (7), SKS 62 (4), soc. 84 (5).

Petrovce: SLS 154 (12), Soc. 84 (7), SKS 73 (6). L. 1921.: SLS 110 (7), SKS 88 (6), soc. 180 (11).

St. Jurij ob j. ž., trg: SLS 70 (4), vsi ostali nasprotniki 74 (5). L. 1921.: SLS 64 (8), SKS 64 (8).

St. Jurij ob j. ž. okolica: SLS (15), SKS (5), Kmetijsko delavska stranka (5). L. 1921.: SLS 13, SKS 11.

Sv. Lovrenc pod Prožinom: Samo lista SLS (17). L. 1921.: SLS (11), NSS (5).

ni treba politične stranke. Kako nujno je je treba, dokazuje sijajno žalostni francoski zgled.

Sv. Martin v Rožni dolini: Samo lista SLS (17). L. 1921.: SLS (11), SKS (5).

Sv. Pavel pri Preboldu: SLS (9), NSS (5), Soc. (3), SKS (5), nadstrankarska lista po večini pristaši SLS (3). L. 1921.: SLS (6), SKS (6), Soc. (8), NSS (4).

St. Peter v Sav. dolini: Na kompromisni listi SLS (11), drugi (6). L. 1921.: SLS (10), drugi (6).

Škofja vas: SLS 182 (11), Gospod. 87 (5), Soc. 158 (9). L. 1921.: SLS 135 (7), SKS 113 (5), Soc. 256 (12).

Svetina: Samo lista SLS (9). L. 1921.: SLS (12), SKS (4).

Teharje: SLS 108 (8), Delavska zveza (SLS) 58 (4), Gospodarska stranka (po večini SLS) 55 (4), socialisti 112 (9). L. 1921.: SLS 124 (10), soc. 118 (10), NSS 48 (4).

Velika Pirešica: Samo lista SLS (25). L. 1921.: SLS 228 (18), SKS 81 (6).

Višnja vas: Samo lista SLS. L. 1921. tudi le lista SLS.

Vojnik: SLS 28 (2), neodvisna lista tržanov 62 (5), Gospodarska 26 (2). L. 1921.: SLS (5), SKS (6), soc. (1), JDS (4).

Zalec: SLS 64 (5), skupina župana Babiča (105) (7), Gospod. blok (JDS) 74 (5). L. 1921.: SLS 72 (5), SKS 80 (5), soc. 46 (3). Splošna gospod. stranka 41 (3).

St. Rupert nad Laškim: Samo lista SLS. L. 1921.: SLS 156 (13), SKS 37 (3).

Seja mariborskega obč. sveta.

Maribor, 18. junija. (Izv.) Seja občinskega sveta. Župan Grčar poroča, da mu je veliki župan dr. Pirkmaier naznanil, da se bodo občinske volitve za mesto Maribor vršile v nedeljo dne 21. sept. Do tedaj bo vršil dosedanji obč. svet svoje posle naprej.

Daljša razprava se je razvila glede zahteve velikega župana Pirkmaierja, naj mu mestna občina preskrbi prostore za njegove urade. Zahteval je od mestne občine, naj mu prepusti prostore zavoda »Vesna«, ki je last mestne občine. V imenu kluba SLS je dr. Jerovšek izjavil, da naj si država sama gradi poslopja ne samo za urade, ampak tudi za stanovanje državnih uradnikov. Občinski svet ni poklican zato, pa tudi ne mestna občina ne, da bi preskrbovala vladu s potrebnimi prostori.

Nato je govoril v imenu JDS dr. Mulley, ki se je zavzel za to, da mestna občina odstopi zavod »Vesna« za oblastne urade. Med drugim je izjavil, da zavod ne odgovarja svojim namenom, ker je v zavodu itak več Srbkinj kot Slovencek. Občinski svetniki SLS so mu klicali: Gospodje demokrati, ali niste več Jugoslovani? — Nato je v imenu socialističnega kluba obč. svetnik Bahun izjavil, da so tudi socialisti proti temu, da bi se zavod »Vesna« odstopil državi. Isto je v imenu narodnih socialistov izjavil obč. svetnik Roglič.

Župan je nato poročal, da je mestna občina pripravljena kupiti hišo trgovca Kifmana, čegar hiša je pripravna za urade in katera se mora takoj izprazniti. Nato je občinski svet sklenil, da se Kifmanova hiša kupi in da državni oblasti pod gotovimi pogoji v najem. Glede »Vesne« pa je bila zahteva velikega župana dr. Pirkmaierja z 29 proti 5 demokratskim glasovom odklonjena. Obenem je slovensko žensko društvo vložilo na mestni občinski svet protest proti nameravani ukinitvi zavoda »Vesna«.

Socialistični klub je predložil protest proti razpustu ljubljanskega občinskega sveta. Po kratkem utemeljevanju občinskega svetnika Bahuna je v imenu kluba SLS dr. Leskovar izjavil, da se njegov klub pridružuje temu protestu. Isto je izjavil tudi v imenu narodnih socialistov načelnik Roglič. Edino demokrat Mulley se je izjavil proti. Protest je bil sprejet z 29 proti 5 demokratskim glasovom.

NOVO NASILSTVO ORJUNAŠEV.

Maribor, 18. junija. (Izv.) V torek zvečer se je vršila seja zadruge brivcev v Mariboru v prostorih obrtnega društva. Ko je predsednik seja otvoril, so iz gostilne »Kosovo« vdrli oboženi orjunci in so skušali odbornike razgnati. K sreči se je tajniku posrečilo, da je s pomočjo tele-
Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Na današnjem deviznem in valutnem trgu je bila tendenca zelo evrsta. Promet pa je bil slab. Narodna banka je zelo veliko intervenirala in tako krila potrebe. — V efektivni promet slab, interes minimalen.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 17. junija.)

Dunaj 0.1184—0.1204 (0.11825—0.12025), Italija 3.6425—3.6725 (3.6425—3.6725), London 363—367 (363.50—366.50), Newyork 83.80 do 84.80 (83.75—84.75), Pariz 4.508—4.558 (4.635—4.685), Praga 2.4815—2.5115 (2.471 do 2.501), Curih 14.88—14.98 (14.8225—14.9225), efektivni dolarji 82.75—83.75 (82.8225 do 83.6225).

Vrednostni papirji.

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb: 128 do 129; Hrv. sveopća banka, Zagreb: 126 do 127; Hrv. slav. zemaljska hipotekarna banka, Zagreb: 67; Jugoslavenska banka, Zagreb: 117—118; Obrtna banka, Zagreb: 75.50—80; Prva hrvatska štedionica, Zagreb: 915; Srpska banka, Zagreb: 140; Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb: 120; Hrvatska slav. d. d. za ind. sečera Zagreb: 1100; Narodna šumska industrija, Zagreb: 95; Našica: 95—99, Guttman: 880—890; Slavonija: 101 do 102; 7% drž. investicijsko posojilo: 65; Vojna odškodnina 133—134.

CURIŠKA BORZA.

Curih, 18. junija. (Izv.) Belgrad 6.7075 (6.65), Berlin 1.35 (1.35), Budimpešta 0.0065 (0.0068), Italija 24.50 (24.60), London 24.45 (24.45), Newyork 5.6575 (5.6575), Pariz 30.20 (30.75), Praga 16.7075 (16.65), Dunaj 0.007975 (0.00797).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 18. junija. (Izv.) Devize: Belgrad 841—845, Budimpešta 0.79—0.85, Kodanj 11.950—12.190, London 306.500—307.500, Milan 3074—3086, Newyork 70.935—71.985, Pariz 3792—3808, Varšava —. Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 304.700—306.300 francoski frank 3775—3805, lira 3080—3100, dinar 838—844, češkoslovaška krona 2077 do 2093.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 18. junija. (Izv.) Devize: Lira 148.6250, Zagreb 40.50, Pariz 184.25, London 146.80, Newyork 34.

fona dosegel policijo, ki je prihitela volivcem na pomoč in je orjuncje odstranila. Orjunaše je vodil član JDS Kavčič. Zadeva je izročena državnemu pravdnistvu.

ARETACIJE KOMUNISTOV.

Maribor, 18. junija. (Izv.) Danes so se v Mariboru in okolici izvršile aretacije komunistov. Iz Ruš so prignali orožniki opoldne šest komunistov. Nocoj so se vršile preiskave proti komunistom v Studencu, Pobrežju in v Mariboru. Preiskavo vodi policijski nadsvetnik Kerševan.

ZNAČILEN GOVOR BOLGARSKEGA POSLANIKA.

Zagreb, 18. junija. (Izv.) »Jutarnji list« poroča iz Belgrada: Z ozirom na več političnih umorov, ki so se dogodili v najnovejšem času v Bolgariji, je izjavil bivši bolgarski poslanik v Belgradu Kosta Todorov: »Današnja vlada v Sofiji je dokazala s svojimi poboji, da je zakonita borba proti njej nemogoča in da more samo revolucija širokih mas rešiti bolgarski narod in bolgarsko državo pred zločini z revolucije. Predsedništvo bolgarske zemljoradniške zveze obrača pozornost evropske javnosti in vseh vlad kulturnih narodov na strašno stanje, ki vlada v Bolgariji. Čas je, da mednarodne komisije za varstvo mednarodnih manjšin iste zaščitijo. Zločinci v Bolgariji pripravljajo poleg tega še atentate na ugledne srbske državnike.

RAZPUŠČANJE OBČINSKIH ODBOROV NA HRVASKEM.

Zagreb, 18. junija. (Izv.) Razpuščanje občinskih odborov na Hrvatskem, ki se je pričelo po občinah, kjer občinski odborniki-pristaši HRSS niso hoteli položiti prislege, se nadaljuje sedaj tudi v občinah, kjer so Radičevci prisegli. Tako je v Koprivnici suspendiran mestni župan Kraljič, ki je pristal HRSS; na njegovo mesto je imenovan vladni komisar.

OBČINSKE VOLITVE NA HRVASKEM.

Zagreb, 18. junija. (Izv.) Dne 22. t. m. se bodo v Brodu ob Savi in v Križevcih vršile naknadne občinske volitve za polovico odbornikov. V Brodu so vložene siedeče kandidatne liste: HRSS, neodvisni delavci, združeni Pribeževci in radikali, socialni demokrati in Hrvatska Zajednica. V Križevcih so pa vložili kandidatne liste: HRSS, neodvisni delavci, stranka prava, demokratije in Hrvatska Zajednica. Vodstvo Hrvatske Zajednice v Zagrebu je poslalo svojim organizacijam v Brodu in Križevcih nkor, ker niso nastopile skupno s HRSS. Zahteva odločno, da se to takoj popravi.

ARETACIJA ČASNIKARJA.

Sušak, 18. junija. (Izv.) Na ukaz državnega pravdnistva v Ogulinu je bil danes dopoldne aretiran odgovorni urednik »Primorskega Novega listca« Nikola Polić. Nocoj so ga prepeljali v ogulinske zapore. Preiskovalni zapor je odrejen radi neklih člankov, ki jih je priobčil omenjeni list, vsled katerih je uvedeno sodno postopanje.

Nova notranja politika v Italiji.

Rim, 18. junija. Včeraj dopoldne je novoimenovani notranji minister Federzoni položil v kraljeve roke prisego in prevzel posle svojega ministrstva. Tem povodom je poslal vsem prefektom okrožnico, v kateri jih opominja, naj trdno in energično delajo za konsolidacijo reda v deželi temeljem absolutnega spoštovanja zakona.

Večinski listi z zadovoljstvom pozdravljajo imenovanje notranjega ministra v osebi Federzonija, ki vživa kot energičen in pošten mož splošno spoštovanje in zaupanje. »Giornale d'Italia« naglašja, da mora Federzoni dosedanje notranjo politiko izpremeniti in vrniti avtoriteti prefektom.

O Federzonijevem imenovanju so se zvedele sledeče podrobnosti. Ko je Mussolini ponudil Federzoniju notranje ministrstvo, je le-ta izjavil, da ponudbo sprejme pod pogojem, da bo imel popolno akcijsko svobodo. Dalje je Federzoni zahteval, da se odstavi generalni policijski ravnatelj De Bono. Tej zahtevi se je Mussolini najprej odločno uprl, toda na izjavo ministrov Corbina, Di Giorgia, De Stefani, Oviglia in Gentileja, da bodo sledili Federzoniju in odstopili, se je Mussolini končno udal.

Federzoni je izjavil, da je trdno odločen, da narodno milico popolnoma podredi rednim zakonom. Dejansko je poveljstvo miličnih legij včeraj izdalo objavo, v kateri izjavlja, da legije, ki so se dne zbrale v Rimu, nimajo namena varovati javni red, ki sploh ni ogrožen, marveč so prišle le povodom obiska etiopskega vladarja Ras Tafarija in da se takoj vrnejo na svoje sedeže, kakor hitro Ras Tafari zapusti Rim.

Za načelnika svojega kabineta je Federzoni imenoval odvetnika Gina Gasperinija, ki je bil prej poročevalec v državnem svetu.

Za načelnika tiskovnega urada v ministrskem predsedstvu je imenovan Maffio Maffei, ki je takoj prevzel posle.

Rim, 18. junija. Bivši državni podtajnik v notranjem ministrstvu Finzi je poslal odboru parlamentarne večine pismo, v katerem ga poziva, naj nemudoma pojasni, temeljem kakšnih obtožb ga je smatral kot nemogočega na njegovem dosedanjem mestu in predlagal njegovo odstranitev. Odbor večine je zahtevo odbil in namerava Finzijevo pismo predložiti zborničnemu predsedstvu ter s tem dati priliko tudi opoziciji, da sodeluje pri rešitvi Finzijeve zadeve.

Značilno je pismo, ki ga je Finzi poslal »Tribuni«. Le-ta je bila Finzija obdolžila, da je podkupoval časopise in vzdrževal razne zločinske elemente ter da se je hotel okoristiti z dovoljevanjem igralnic. Finzi v svojem pismu vso krivdo vali na Mussolinija in pravi, da je bil tisk podrejen neposredno ministrskemu predsedstvu, a predlog za ureditev igralnic je bil osebno delo Mussolinijevo.

ARETACIJE OSUMLJENIH MORILCEV

Rim, 18. junija. Sedaj se je doznalo, da je bil dejansko izdan tudi ukaz za aretacijo Cesare Rossija, ki je pa imel priliko, da se je skril ali tudi ušel v inozemstvo. Iščejo ga po celi državi; meje so strogo zastražene in vrše poizvedovalno službo tudi aeroplani.

V Genovi so aretirali odvetnika Tirraferrija, ki mu je bil Filippelli poveril zastopstvo svojih gospodarskih interesov. — Filippellija so včeraj zvezanega pripeljali v Rim in ga izročili v zapore Regina Coeli.

MATTEOTTIJEVA PROSI ZA AVDIENCO PRI PAPEŽU.

Rim, 18. junija. Gospa Matteotti je zaprosila v vatikanu za avdienco pri sv. očetu. Sprejel jo je kardinal državni tajnik in ji rekel, da takojšnja avdienca ni mogoča, ker je za par dni program za

avdienco že določen. Vsekakor pa bo gospa sprejeta pri sv. očetu kakor hitro bo mogoče. Nato je kardinal v imenu sv. očeta izrazil gospe globoko sočustvovanje v njeni nesreči in ji podelil apostolski blagoslov.

KRVAVI PREDMETI V DUMINIJEVEM KOVČEGU.

Rim, 18. junija. Zasiševanje doslej aretiranih oseb glasom uradnih vesti doslej ni dovedlo do uspeha, ker vsi taje vsako krivdo na umoru poslanca Matteottija. Trupla še vedno niso našli in če ne bo novih dokazov za umor, bodo Dumini in tovariši odgovarjali le za nasilje proti članu parlamenta po členu 16. kaz. zak. (zaplemba osebe), za katero je določena kazen od 5—15 let.

Preiskovalni sodnik Occhiuto je dne 16. junija povabil k sebi zagovornike obdolžencev zaradi pregleda predmetov, ki so se našli v Duminijevem potnem kovčegu. Tu je predvsem pijama, ki se mu pozna, da je bil v zadnjem času opran. Potem so našli v kovčegu sveženj, v katerem so bile razrezane hlače, še vse premočene od krvi. Dalje so našli kose avtomobilove prevlake in vizitnico, naslovljeno na Dumina, ki nosi napis: »Ufficio Stampa, Ministero degli Interni«. Tiskovni urad notranjega ministrstva. Končno je bil v kovčegu okrvavljen nož in revolver. — Dumin je imel pri sebi znatno vsoto denarja.

O Duminiju poročajo listi, da je nedavno nekim osebam, ki so mu svetovale, naj opusti svoje teroristično delo, izjavil: »Na vesti imam 11 ali 12 umorov. Vezan sem in popolnoma v oblasti onih, za katere sem delal. Ne preostaja mi drugega, nego da nadaljujem svojo dosedanje pot. Ako bi se branil, bi moral ali od lakote umreti ali pa bi me umorili.«

Rim, 18. junija. Galassi, ki je bežal s Filippellijem v motornem čolnu in bil aretiran, je bil genovski poročevalec fašistovskega »Corriere Italiano«.

Rim, 18. junija. Na mesto, kjer so fašisti uropali Matteottija, polaga občinstvo cvetlice in vence. Policija je cvetje izprva odstranjevala, na posredovanje socialističnih poslancev pa odnehala.

DEMONSTRACIJE DELAVSTVA.

Neapoli, 18. junija. (Izvirno.) Delavci Južnih delavnic, ki delajo na račun države, so včeraj zjutraj začeli štrajkati in demonstrirati po mestu, kličoč: »Živel Matteotti, doli z morilci!« Pozvali so delavstvo v ostalih podjetjih, naj zapusti delo. Posredovala je policija in orožništvo ter je bilo aretiranih do 30 delavcev, ki so jih pa tekom dne zopet izpustili.

NAPETOST POLOŽAJA.

Pariz, 18. junija. (Izv.) »Quotidienne« poroča: Od predvčerajšnjega dne naprej je telefonski promet z Italijo ukinjen. To smatrajo kot znak, da je položaj resen. Vesti o krizi italijanske vlade se vedno bolj širijo.

Rim, 18. junija. (Izv.) Razburjenje v Rimu se še vedno ni pogojevalo. Delni štrajki še niso končani. Voditelji delavskih strank pozivajo delavstvo, da ohrani disciplino in da ne nasede raznim hujšakem. Iz okolice in iz province so prispeli v mesto močni oddelki policije in vojaštva. Proglase fašistovskih organizacij so karabinjeri zasegali. Socialistični poslanski klub je sklenil, da proglasi na dan Matteottijevega pogreba kratak generalni štrajk. Če pa trupla ne bi našli, se bo vršil generalni

štrajk na dan, ko se bo brala zadušnica za umorjenca.

ODMEV MATTEOTTIJEVEGA GOVORA V BELGRADU.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) O slučaju italijanskega poslanca Matteottija priobčujo tukajšnji listi obširne brzojavke in se zgražajo nad nasiljem, ki ga izvršuje fašizem, ki ga izvršuje fašizem. Obenem poročajo o slučaju poslancev Šumenkovića, Moskovljevića, Vujića, Konjovića, Miletića in o trboveljskem slučaju.

ZAUPNICA FRANCOŠKI VLADI.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Levičarji so sprejeli dnevni red, ki pravi: Zbornica odbrava politiko vlade, ker upa, da bo znala uveljaviti načela, na podlagi katerih je bila izvoljena.

TUJI MINISTRI PRI HERRIOTU.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Herriota sta danes obiskala belgijski minister Hyman in angleški minister Parmore. Hyman je čestital Herriotu v imenu belgijske vlade in ga seznanil s potekom njegovih pogajanj z Mac Donaldom. Parmore mu je čestital v imenu angleške vlade.

Angleška delavska stranka proti fašistom.

London, 18. junija. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča, da je Delavska stranka v prisotnosti Mac Donalda in najvplivnejših angleških ministrov sklenila in sprejela ostro resolucijo zoper umor Matteottija. Parlamentarni krogi so vsled te resolucije presenečeni, ker so prepričani, da bo ostrin ton razburil italijansko vlado.

VPRAŠANJE CARIN V ANGLIJI.

London, 18. junija. (Izv.) V spodnji zbornici je izjavil v razpravi o prednostnih carinah zastopnik vlade, da je o tem vprašanju sklepa laž državna konferenca, zato pa vlada prepušča odločitev o tem vprašanju parlamentu.

DELAVSKA STRANKA V JUŽNI AFRIKI.

Capstadt, 18. junija. (Izv.) General Smuts je pri volitvah podlegel kandidatu delavske stranke.

ABESINSKI PRESTOLONASLEDNIK V RIMU.

Rim, 18. junija. (Izv.) Abesinski prestolonaslednik je prišel danes v Rim. Na kolodvoru sta ga pozdravila kralj in Mussolini.

RUSKA VOJNA LADJA V ANGLEŠKIH PRISTANIŠČIH.

London, 18. junija. (Izv.) Angleški admiraliteta javlja, da obišče ruska vojna ladja »Volovskij« v kratkem več angleških pristanišč. Sprejeli jo bodo z običajnimi slovesnostmi.

PREVRATNI ELEMENTI V AMERIKI.

London, 18. junija. (Izv.) Kandasli ministrski predsednik King je v nedeljo govoril v Ottawi in odločno ugovarjal zahtevi angleške vlade, naj Kanada potrdi v Lausanni sklenjeno mirovno pogodbo. Svoj protest je utemeljeval s tem, da Kanada na konferenci v Lausanni ni bila zastopana. Na zahtevo angleške vlade more Kanada odgovoriti le sledeče: 1. Kanada bo zahtevala svojo popolno neodvisnost, 2. Kanada naj se pridruži Zdinjenim državam, ali pa 3. Kanada naj bo neodvisna država v okviru britanskega imperija.

JAPONSKI BOJKOT PROTI AMERIKI.

Jokohama, 18. junija. (Izv.) Bojkot proti ameriškemu blagu se splošno izvaja.

Vestfalska pisma

v drugi izdaji.

X.

(Dalje.)

Treba pa je že, da govorec o katoliškem in verskem življenju v Nemčiji, povem glavno stvar, ki daje katoličanstvu moč in življenje. To je — v e r s k a š o l a. Rekel sem že, da imajo katoličani v Nemčiji marsikake neugodnosti, ki jih pri nas nimamo, ali vsaj ne v toliki meri: imajo civilne matrike in civilno poroko, drugoverce v svoji sredi in mnogo sekt ter mešane zakone, ki so, kakor pravijo duhovniki, »das allerschlimmste«: največje zlo. Odtod izhaja cerkvi največja škoda.

Imajo pa izredno prednost, ki je mi nimamo: versko šolo. In kolikvega pomena je verska šola, se vidi ravno v Nemčiji. Ni zastoj imenoval Pij IX. avstrijskih šolskih postav »leges abominabiles«. S tem je veri izpodrežana glavna žila.

Borili so se katoličani v Nemčiji za versko šolo — in na Nizozemskem tudi — in zdaj jo imajo. Državno versko šolo; katoličani zase, a tudi protestanti zase. Republika je prinesla vsem več svobode: katoličanom, a drugim tudi. Zato je po vojski poleg verske šole vpeljana tudi posvetna šola (weltliche Schule), v kateri se veronauk sploh ne uči — za otroke staršev, ki veronauka nečejo. A pohaja jo razmeroma malo število otrok.

Katoličani kakor tudi verni protestantje se bojijo za svojo versko šolo. Kajti protiverski elementi se bodo gotovo zaganjali vanjo. A menda se ni bati, da bi jim jo vzeli. Kajti starši so tako katoliško zavedni in tudi otroci tako versko vzgojeni, da bi, če bi jim hoteli vzeti versko šolo, takoj štrajkali: nobenega otroka bi ne bilo v šolo.

Kakšna je torej ta verska šola? Učitelji so vzgojeni na posebnih verskih (državnih) seminarjih; katoliški posebej, protestantski posebej. Verouk z biblijskimi zgodbami vred se poučuje 5 ur na teden. Šolska doba traja 8 let. Prva štiri leta poučujejo veronauk samo učitelji. Tudi na spoved pripravljajo otroke učitelji, in duhovniki pravijo, da jih prav dobro pripravijo. Ko bi imeli mi take učitelje, bi jim pač lahko prepustili en del verskega pouka, da bi se duhovniki, ki skoro omagujejo pod obilico šolskih ur, nekoliko razbremenili. Na Nemškem, kolikor sem slišal, nima noben duhovnik nad 14 ur šole, dasi je šole splošno več (8 letna šolska obveznost), pri nas jih imajo po 20 ur in tudi več. — V nadaljnjih štirih letnikih učitelji poučujejo zgodbe, katekizem pa duhovniki. In na prvo obhajilo tudi pripravljajo duhovniki. — Šolska masa je vsak dan, poleti in pozimi, vendar ne strogo obvezna. Pri njej otroci menjaje glasno molijo in pojejo.

Prvo obhajilo se vrši drugače slovesno kakor pri nas. Obhaja se vedno v

nedeljo ali praznik. To je eden največjih praznikov za celo faro. Mnogo so mi pripovedovali, kako lepo je na dan prvega sv. obhajila in marsikje se je obhajalo blizu tistega časa, ko sem bil jaz tam, a slučajno nikjer ravno tisti dan, da bi bil mogel videti. Nato so me pa prav za zadnji dan mojega bivanja v industrijskem ozemlju, za Vnebohod, povabili v Osterfeld, naj si pridem to reč nalašč pogledat. Prišel sem, gledal in — strmel. Otroke peljejo v slovesnem sprevodu iz šole v cerkev. Hiše ob sprevodu so v zastavah. Množica drugih ljudi spremlja otroke v sprevodu ali gleda ob strani. Cerkveni pevski zbor — sami moški, 20—30, vsi v cilindrih, prepeva med sprevidom. Učiteljice, se mi je zdelo, da niso nič posebno nališpane, zdele so se mi kar skromno oblečene, a učitelji vsi v gali: frak, cilindri, rokavice. Red v cerkvi in pri obhajilni mizi je najzornejši. Otroci so v klopih in vsaka klop gre k oltarju posebej, deček za dečkom, deklica za deklico, strogo po vojaško, vsako vrsto pa spremljata dva »angela« s palmovimi vejami. — Kar je pa glavno, je pa to: Vsi učitelji in učiteljice — kakih 30 — gredo z učenci vred, vsak s svojim oddelkom k obhajilni mizi in prejmejo sv. obhajilo. Pa s kako pobožnostjo! Na Nemškem namreč ne gre nihče k obhajilni mizi in od nje drugače kakor s sklenjenimi rokami, tako kakor pri nas hodijo samo — redovnice. Tako tudi učitelji. Za otroci in učitelji pa

cela množica drugih: starši in sorodniki prvoobhajancev. In tako kakor v Osterfeldu je povsod. Povsod gre vse učitelstvo z otroci k prvemu sv. obhajilu in tudi pozneje večkrat.

Ko sem nad tem izrazil svoje začudenje, so me vprašali, če pri nas ni tako. Bridko sem se nasmehnil in odmajal: glavo. Resnice si nisem upal povedati...

To je tisto strašno »mračnjaštvo«, o katerem sem spredaj rekel, da bom o njem še govoril. Ko sem gledal ta prizor, sem si mislil: Ko bi naši zagrizenci gledali, kako tukaj učitelji z otroci vred pobožno hodijo k sv. obhajilu, bi se jim temno storilo pred očmi in od groze bi skupaj padli... In vendar se nemška država ne podere!

Je-li to res mračnjaštvo in nazadnjaštvo? — Menda o tem ni treba zgubljati besedi.

Po vsem, kar se med nemškimi katoličani vidi, je jasno, kako puhla in prazna je fraza o »naprednosti«, s katero pri nas opletajo okoli sebe in mahajo proti cerkvi. Bejžte, bejžte! Revščina slovenska kaj se boš napihovala! Pridite samo v nemška katoliška mesta, Monakovo, Köln, Düsseldorf, Essen in druga, in povejte, če to ni napredek in če ta napredek ni veliki meri tudi — katoliški! S. V.

Naročite „Slovenca“!

Druga zaplemba »Slovenca«.

Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

Št. ...
Zaplemba:

Ljubljana, dne 18. 6. 1924
ODREDBA.

Prepoveduje se razširjenje in prodajanje št. 138 v Ljubljani izhajajočega časopisa »Slovenec« od dne 18. 6. 1924. radi članka (ov):

1. »Močna roka.«
2. »Odmev občinskih volitev v Beogradu«
3. Nasilje režimovcev v Srbiji

od besede:

1. Nismo mi ..., ki so prej
2. ko režim najbolj
3. Teror, ki ga izvajajo

do besede:

1. pa ni hotela ..., varuha jugoslovanstva
2. režimskih hlapcev
3. očitnejši

Vsebinska tega članka (teh člankov) more utemeljiti hud. oz. pregr. po § 65 a k. z., § 2 s. k. z. in člen 13. in 138 ustave.

Izvršitev zaplembe je poverjena Detektivu Lustek.

V Ljubljani dne 18. 6. 24.

Po naredbi ministrstva za notranje zadeve, oddelek za javno bezbednost z dne 18. 10. 1921, J. B. št. 30797 je razširjevanje druge izdaje te številke nedopustno.

Dr. Mlekuš.

Gospodu Fr. Kremžar

kot odgovornemu uredniku lista »Slovenec«

Ljubljani.

Agro-Merkur Gregorja Žerjava.

»Ob priliki poloma »Agro-Merkurja« je naslovil pokojni dr. Ivan Tavčar na upravitelja konkurzne mase »Agro-Merkurja«, odvetnika dr. Josipa Sajovica pismo, v katerem karakterizira tedanjega pisarniškega ravnatelja »Zveze slovenskih zadrug« dr. Gregorja Žerjava, povzročitelja »Agro-Merkurjevega« konkurza takole:

Veseloštopovani g. tovariši!

Ker se bliža razdelilni narok v konkurzni zadevi »Agro-Merkurja«, si dovoljujem, sporočiti Vam sledeči memorandum.

Ko je bil »Agro-Merkur« ustanovljen, je načelstvo Zveze slovenskih zadrug sklenilo dne 3. VIII. 1909, da se »Agro-Merkurju« otvori kredit v tekočem računu do zneska 50.000 K. Dr. Žerjav, ki je vodil Zvezo slovenskih zadrug kot ravnatelj, se pa ni dosti zmenil za ta sklep, kakor se sploh ni veliko brigal za načelstvo. V času, ko je načelstvo Zveze slovenskih zadrug dne 3. VIII. 1909 napravilo gorenji sklep, je »Agro-Merkur« že izbral kredita 27 tisoč kron, koncem oktobra že 102.000 K in koncem novembra že 156.000 K. Dr. Žerjav je dal že tedaj vse račune, ki bi jih imel plačati »Agro-Merkurju«, izplačati po Zvezi slovenskih zadrug in je na ta način koncem novembra 1909 »Agro-Merkur« dolgoval Zvezi 156.000 K. Ta dolg je narasel z obrestmi do konca leta 1909. na znesek 195.000 K. Tedaj so bile knjige pri »Agro-Merkurju« pregledane in so izkazovale tudi kredit okoli 195.000 K, kar bodo potrdile priče, zlasti knjigovodkinja »Agro-Merkurja« gđc. Bohinčeva.

Koncem leta 1909, ali začetkom leta 1910, se je pričel za to zadevo zanimati izvršilni odbor Narodno-napredne stranke, ki je ustanovil Zvezo slovenskih zadrug in ki ni bil zadovoljen s tem, da sta dr. Gregor Žerjav in Lenarčič ustanovila »Agro-Merkur«. Z eno besedo stranka ni marala, da bi se »Agro-Merkur« smatral za strankino ustanovo. Sklicana je bila seja izvršilnega odbora in ta je sklenila, da Zveza slovenskih zadrug od 1. januarja 1910 dalje ne sme več financirati »Agro-Merkurja«. Dr. Žerjav in Lenarčič sta bila pri tej seji navzoča in sta glasovala za ta sklep s pripombo, da bosta skrbela za to, da bo »Agro-Merkur« od drugod financiran. To je bila pa prazna obljuba, ki je dala dr. G. Žerjavu povod za zahrbtno postopanje; nakazoval je brez vednosti načelstva Zveze slovenskih zadrug zvezi denar in je z njim plačeval zapadle račune »Agro-Merkurja«.

Koncem januarja 1910 so zapadli v plačilo večji računi za sladkor in moko in tudi podružnica v Trstu, kjer je gospodaril neki Cohen, je zahtevala večje denarne zneske. Vsa ta izplačila je nakazal dr. G. Žerjav pri Zvezi tako, da je »Agro-Merkur« 11. II. 1910 dolgoval Zvezi znesek 276.000 K. Dr. Žerjav je operiral predvsem na ta način, da ni sklical nikake seje načelstva Zveze. In ker se tudi predsednik Lenarčič ni za to brigal, se tekem 3 mesecev ni vršila nikakršna načelstvena seja. Tako si je dr. Žerjav pripravil priliko, da je za hrbtno načelstva Zveze mogel izplačevati velikanske zneske »Agro-Merkurju« iz Zvezine blagajne. Kako je pri tem postopal, je razvidno iz izpovedbe našega knjigovodje Pečarja z dne 22. 10. 1910.

Dr. Žerjav, ki nam je pripovedoval, da je že poskrbel neko drugo financiranje za

»Agro-Merkurja«, se je pa vendarle bal, da se bo zvedelo za njegove mahinacije. V februarju 1910 se mu je zdel konto »Agro-Merkurja« v tekočem računu pri Zvezi v znesku 276.000 K vendarle previsok. Zato je dal nekega lepega dne knjigovodji »Agro-Merkurjevega« konta pri Zvezi nalog vknjižiti, da je Kočevska posojilnica vplačala na račun za »Agro-Merkurja« 100.000 K. Na drugi strani pa je obremenil konto Kočevske posojilnice, ki je Zvezi že itak dolgovala velikanske vsote z ravno tem zneskom 100.000 K. Vse to je storil, ne da bi povprašal načelstvo Zveze in Kočevske posojilnice! Ko smo dr. G. Žerjava odpustili in ko smo prišli na sled njegovemu zahrbtnemu ravnanju, smo pisali Kočevski posojilnici in smo prejeli odgovor z dne 15. 9. 1910.

Komaj pa je o tem zvedel dr. Žerjav, se je takoj podal v Kočevje in sestavil ondi dopis z dne 19. 9. 1910 in je prisilil 3 zastopnike tamošnje posojilnice, da so ta dopis podpisali, ne da bi bila sklicana seja načelstva. Načelstvo zveze pa ni hotelo ničesar vedeti o tem, da bi Kočevska posojilnica, ki je bila pri Zvezi že itak zadolžena, kreditirala še »Agro-Merkurja« že izplačane velikanske zneske. Smatrala je nadalje za dolžnika »Agro-Merkurja«, ki je denar iz Zvezne blagajne prejel! Črtala se je predvsem postavka o navideznem plačilu 100.000 K, kar je pač samoposebi umevno. Kakor že rečeno, je dobil knjigovodja Zveze Pečar od dr. Žerjava nalog, nrestiti znesek 100.000 K iz konta »Agro-Merkurja« na račun Kočevske posojilnice. Na ta način se je zmanjšal dolg »Agro-Merkurja« od 276.000 K na 176.000 K. Pri tej priliki je dal dr. Žerjav v navzočnosti g. Rozmana še naročilo, da naj knjigovodja od 1. II. 1910 dalje vknjižuje samo vplačila na ostanek konta »Agro-Merkurja« v znesku 176.000 K. Za izplačila pa naj napravi skrivno knjigo »Kočevje Agro-Merkur«, pri čemer je dr. Žerjav še pripomnil, da se ta knjiga ne sme nikomur pokazati, ker nikogar nič ne brigal!

Od zneska 176.000 K so se izvršili daljni odpisi v znesku 120.000 K za menice, katere je bil »Agro-Merkur« izročil Zvezi. Te menice so se »Agro-Merkurju« v dobro vpisale, Zveza jih je deloma eskomptirala, morala jih je pa sama plačati. Takih menic je 25. Toda kljub temu so ostale v dobro vpisane »Agro-Merkurju«, za nje pa je bila obremenjena — seveda brez vednosti načelstva — Hranilnica in posojilnica v Moravčah. V tem pogledu se pri Zvezi ni

so vršili nikaki razgovori in tudi ni mogoče dobiti nikakih zabeležb in zapisov. Vknjižbe na ta račun se pričnejo že s 1. julijem 1910, ker od tedaj so menice zgoraj označenega zneska 120.000 K zapadle.

Dne 12. julija 1910 je sklenilo novo načelstvo, ker je poročal dr. Žerjav, da bo za »Agro-Merkurja« jamčila Hranilnica in posojilnica v Moravčah, sledeče: »Zadevno konto »Agro-Merkurja« se sklene, da se knjigovodsko na ta način zaključijo, da se za vse zapadle menice obremenijo Hranilnica in posojilnica v Moravčah, po poštni hranilnici došla vplačila za »Agro-Merkurja« pa se isti hranilnici vpišejo v dobro. Hranilnica in posojilnica v Moravčah mora prevzeti za obveznosti »Agro-Merkurja« jamstvo kot porokinja in plačnica, obenem pa tudi izjaviti da bo sama ali pa »Agro-Merkur« terjatev v polmesečnih obrokih po 10.000 K pri obročni zamudi plačevala.«

Dne 30. julija 1910 je z dopisom potrdila ta sklep posojilnica v Moravčah. Kake druge tozadevne korespondence ni. Na račun pa ni plačala posojilnica v Moravčah nobenega vinarja, pač pa samo »Agro-Merkur«. Ta konto izkazuje v breme »Agro-Merkurja« in posojilnice v Moravčah kot porokinje in plačnice še znesek 71.482 kron. Sledečji je prejela »Agro-Merkur« še znesek 14.275 K 77 h, ki jih je rabil za likvidacijo tvrdke Puc et Comp. Vse postavke v naših knjigah se brez dvoma vjemajo s knjigami »Agro-Merkurja« kar tudi potrjuje gđc. Bohinčeva.

»Agro-Merkur« dolguje Zvezi:

1. na podlagi skrivne knjige 364.036 K 66 h,
2. na navideznem delnem vplačilu Kočevske posojilnice 100.000 K,
3. na meničnih dolgovih 71.482 K,
4. za likvidacijo tvrdke Puc et Comp. 14.275 K 77 h. Če vpoštevamo narasle obresti, je gotovo prijavljena terjatev brez dvoma utemeljena.

Da se izognemo nepotrebnim ugotovitvenim procesom, smatram za potrebno, podati vam gorenja pojasnila. Da je »Agro-Merkur« res dolžnik, je razvidno iz knjig, kjer je zaznamovana Zveza kot edina upnica. Prejem prilog, zgoraj označenih dopisov in 25 menic mi izvolite potrditi.

S kolegialnim veseloštopovanjem

udani tovariši dr. Ivan Tavčar.

Tako je naslikal delovanje dr. Gregorja Žerjava pri »Agro-Merkurju« poštnjak dr. Ivan Tavčar.

Politične vesti.

+ Volivna agitacija v Bosni. »Jutarnji list« od 18. t. m. poroča iz Beograda: »Danes se je vrnil s svojega obiska iz Banjaluke zemljoradniški poslanec Joca Jovanović. Ugotovil je, da je položaj njegove stranke v tem okrožju ugoden. Ob enem je ugotovil, da uradni organi v teh krogih jako živahno agitirajo, zlasti srezki načelniki in pisarji bodijo med ljudi in pozivajo kmete, naj le ostanejo mirni in naj se ne vrtikajo v strankarske boje. Pripovedujejo jim, da obstoji samo ena stranka, ki je za kralja in za državo in ena, ki je proti temu. Ljudem pripovedujejo dalje, da bosta pri prihodnjih volitvah samo dve skrinjici postavljeni: ena za državo, druga pa proti. Državno skrinjico bodo imeli radikali in vsak kdor ni proti državi, mora glasovati za radikale in njihovo skrinjico, če noče nositi posledic, ki jih določa zakon.«

+ Upravna razdelitev reške okolice. Glasom vladnega sklepa se nam pripadla reško ozemlje upravno začasno razdeli tako, da se prideli ozemlje, ki je prej spadalo v kastavsko občino, okrajnemu glavarstvu Kastav (Ljubljanska oblast), ostalo ozemlje pa okrajnemu glavarstvu Sušak (primorsko-krajiška oblast).

Beleške.

»Slov. Narod« denuncira. Znano je, da ponekod denuncijstvo, ta žalostni posel, nekateri ljudje vrše navadno za denar. Pri nas opravlja to delo »Slovenski Narod«. V včerajšnji številki je v 3 noticah opravil kar 5 denuncijacij. Ko bo minila sezona denuncijacij, bo »Slov. Narod« zopet slovesno izjavljal, da je treba visoko dvigati zastavo poštenja in tolerance. Naj se ata le potrudijo sedaj, dokler je še čas. Ko preide ta ugodna prilika, bodo lahko mirno zopet spali.

Začudenje in ogorčenje »Slov. Naroda« je veliko, odkar mu je nekdo prišel povedat, da se v »Jugoslovanski tiskarni« nahajajo neki oboroženi ljudje. Naj bi »Slov. Narod« ne iskal orožja v »Jugosl. tiskarni«, rajši naj bi pogledal malo po ulicah, pa videl, koliko mladih ljudi nosi orožje javno. Ja, ampak ti so pristaši »Slov. naroda«! To je druga stvar!

Strah pred mehurjem. Ata »Narod« so, kakor smo izvedeli, predvčerajšnjem izjemoma sedeli pri Činkoletu. Naenkrat počni na dvorišču Jugoslovanske tiskarne, kjer se je nek otrok igral s svinjskim mehkom, strel. Ata so se tako prestrašili, da so pustili cviček in klobuk ter jadno zbežali v Narodno tiskarno, kjer so komaj pri-

jo navajamo kot klasičen vzgled, kjer se ubija parlamentarizem, kjer se je uvedla diktatura ene same stranke, kjer se socialne pravice širokih slojev teptajo, se ne konsoliduje, njeni moralni in materialni temelji se rušijo in posledice vsega tega vidimo sedaj po Matteottijevem umoru.

V Italiji se je proti metodam fašizma z vso doslednostjo borila italijanska ljudska stranka in kot katoliška stranka drugače tudi ni mogla. In da SLS kot stranka krščanskih načel fašistovskih metod, ki jih zagovarja »Slov. narod« ne bo zagovarjala, je jasno. To ji brani njena vrhovna načela politične enakopravnosti, državljanske svobode in socialne pravičnosti. Nikdar nobena krščanska stranka na svetu ne bo na strani tistega, ki bi z nemoralnim nasilstvom izvajal svoj politični in kulturni zamisel.

Dopisi.

Kamnik. Občinske volitve so kamniške demokrate popolnoma zbegale. Izdali so svoj običajni volivni list »Kamničana«. V tem listu sebe in svoje delo povzdigujejo v deveta nesa, Slovensko ljudsko stranko in njene volivce pa umazano sramote. Delavstvo strašijo z »Zaloško cesto«. Opisujejo premoženje papeža, kardinalov, nadškofov, škofov, prelatov in kanonikov, župnikov in kaplanov, mežnarjev in organistov, niso pa omenili kamniške liberalne gospode, katere se vozi v avtomobilih po mestu. Bahajo se, da so napolnili občinsko blagajno, da so plačali dolge ter spravili v red sejmische, katerega, so sami ruinirali v svrhu sokolskega zleta v Kamniku. Ne povedo pa, da je še zadnji občinski proračun izkazal 700 odstotkov primanjkljaja, katerega so pokrili z 200 odstotkov naklade na davke in 500 odstotkov na užitnino. Želijo pa, da za to visoko davščino na užitnino, katere revnejše delavne družine največ zadenejo, to delavno ljudstvo voli 26. junija demokrate. Slovenski ljudski stranki, v kateri so organizirani delovni sloji, ni treba delavstva pregovarjati, da bi zanj glasovalo. Delavstvo že samo ve, katera stranka ima res smisel za socialne delavske težnje, in tisto stranko bo volilo. Ako je to Pribevič-Žerjavova stranka, naj pa to volijo. Gotovo pa je, da je od kandidatov Slovenske ljudske stranke vsak toliko sposoben kakor dr. Karba ali kak drug kandidat na demokratiški listi. Seveda liberalci tega ne morejo pojmiti, ker se pri njih človek začne šele z milijonarjem ali z doktorjem, delavno ljudstvo jim pa od daleč smrdi in ga le ob volitvah pozna. To se pa razvidi iz izjave uglednih strancev, kateri so slučajno v volivnem imeniku, ki nam izjavljajo, kako mrzlo jih je Karba pozdravljati ozir. odzdravljati, le par tednov pred volitvam se posameznikom skoro do tal priklanja. — »Kamničan« pravi, da klerikalci niso za župana v ponosnem kamniškem mestu, čeravno so vse naprave, ki jih Kamničanje trajno uživajo, le delo »klerikalne večine. Karbovo gospodarstvo ni bilo tako vzorno, kot ga sam slika v »Kamničanu«, pač pa včasih prav zabavno. Ko je dal preiskati kamniški vodovod in razkopati ceste in ulice, so delavci z noži vrtali zgostišča, da je pričela brizgati voda iz cevi, ter so s tem farbali naivnega g. Karbo, da so že našli, kje vodovod pušča, samo da bi ne bilo treba več razkopavati trde ceste. Takih slučajev je še več. SLS edina ima program, da bo v bodočem občinskem odboru glasovala in podpisala vse, kar je v prid vsem občanom. Nasprotovala pa bo odločno vsakemu razmetavanju občinskih dohodkov za naprave, ki služijo le enemu delu občanarjev. Slovenska ljudska stranka je v bivšem občinskem zastopu ponovno zahtevala, naj se pota in ceste v okolici preuredijo, toda liberalci so za nabrane občinske doklade delali samo to, kar se vedno vidi, niso pa imeli denarja za okoliške potrebe in jih tudi za naprej ne bodo. Zato naj okolica soglasno voli listo SLS, katere ima tretjo skrinjico. — Kamniški okoličan.

Kranj. Razen pristašev SLS je bilo v Kranju že več časa še nekaj drugih ljudi, katerim se fuzija javnih in osebnih interesov, kakor se je summis auspiciis JDS izvrševala na našem rotovžu, ni zdela višek občinskega gospodarstva. Tako je bilo nastalo malkontentstvo in tako se je za bližajoče se občinske volitve iz taktičnih razlogov ustanovila t. zv. gospodarska stranka, ki je torej krajevni izraz nezadovoljstva, kakor ga je opaziti tudi drugod, samo da se še ne upa prav na dan ali pa se pojavi v tako ponesrečeni obliki, kakor je slovenska filijalka NRS. Gospodje na našem rotovžu so simptome tega rastočega nezadovoljstva v svoji brezdanji domišljavosti najprej zaničevalno ignorirali. Uvidevši svojo zmoto so začeli potem z abotnimi očitki sovražnosti proti industriji in drugega nazadnjaštva. Ko pa tudi ta ni več zalegla, so segli po svojem starem orožju teroriziranja. »Jutro« denuncira danes tega, jutri onega, in na to lepo polje mu v resnici ni demokratiški vzajemnosti v št. od 17. t. m. sledi tudi »Slovenski narod«. Malo pozno sicer, kakor vedno, in tudi v ostalem ne bo nič pomagalo: ne vrne se niti en zgubljeni naročnik te zevajoče dolgočasnosti, ki je niti injekcija gosp. Praprotnika ne zna poživiti. Ker pa nobena stvar ni tako neumna ali podla, da bi je ata ne prevzeli od »Jutra«, čim dobijo za to dovoljenje, so se končno med

šli do sapa, da so napisali notico na državno oblast, ki sredi Ljubljane take stvari dopušča.

Teorija »Slov. naroda«.

»Slovenski narod« piše: »Povsod po Evropi zapazimo, da se državniki trudijo organizirati državo in gospodarstvo v mirnovem smislu besede. Povsod kličejo na povratek k delu in redu, k nacionalni slogi, k upostavi moralne človeške družbe in človeštva sploh. Vojna je rodila med razredi taka nasprotja, da bi bila povojna doba kmalu razdejala ves svet. V Belgiji, kakor v Nemčiji, Italiji ali Avstriji spoznavajo državniki, da je treba končati s povojnim revolucioniranjem in prevratnim duhom. Povsod potrebujejo dela in reda, miru in družabne sloge.«

Najprej moramo ugotoviti, da je »Narodov« člankar te svoje misli malodane dobesedno prepisal iz našega uvodnika z dne 8. junija tega leta. Žal, da je vse dosedanje pisanje »Slov. naroda« v popolnem nasprotju s temi idejami. »Slov. narod« zagovarja dosledno nasilje napram vsem strankam in strujam, ki stoje na drugačnem političnem programu kakor ga zastopa on. Čisto odkrito zagovarja še v tem svojem članku nasilno rešitev sedanjega političnega položaja. Povojni revolucionirski in prevratni duh ni doma v S. L. S. niti v Davidovičevi demokratiški stranki, marveč v politični metodi, ki jo zagovarja »Slov. narod«. Kajti fašizem je v vojni porojeni revolucionirski in teroristični pojav. »Slov. narod« pa očitno propoveduje fašistovskega duha in metode v našem javnem življenju. Nacionalne sloge, o kateri ta list govori, ne razdiramo mi, pač pa on, ker opravičuje notranjo vojno proti sodržavljanom zaradi njihovega drugačnega kulturnega, političnega in socialnega prepričanja. Zato naj »Slov. narod« očitek revolucionarnosti obrne sam nase.

»Narod« se zastoni izgovarja, da za ozdravljenje naših žalostnih razmer »ni potreba nobene filozofije demokratizma ali katolicizma«, češ, da »leži na dlani, katere so naše splošnodržavne in gospodarske potrebe po miru in delu«. Res je, da so te potrebe vsakemu pametnemu in poštenemu človeku jasne, toda jasno je tudi, da teh potreb ni mogoče zadovoljiti drugače, kakor na moralni demokratični podlagi, ki se vjema s krščanskim državoslovjem. Vse države, ki jih »Narod« navaja — izvzemši fašistovsko Italijo — so jih začele na tej podlagi reševati, v najnovejšem času tudi Francija. (Na Anglijo je »Narod« značilno pozabil.) Italija pa, ki

upom in strahom, kaj bo več koristilo upravnistvu, še oni spravili nad naše malkontente, adut pa jim je koalicijska t. sv. komunisti, kakor trdijo namreč ata. So torej za svojo inteligenco primeroma hitro kapirali, kako je treba danes stvar prijeti, da je človek Musterknabe...

Skoda le, da je stvar tako prozorna, da jo razumata vsakdo sprevidi. Našim malkontentom se sme sicer očitati malkontenterstvo, predvsem ta, da proti nekemu zelo glasnemu in mnogostranskemu gospodu, ki se je kot mobiliziranec naučil celo štacunarstva, niso pravčasno izrabili orožja, ki ga s svojo širokogrudno pestjo in debelo kožo daje nasprotniku on sam v roko. Skoda, smeli bi bili to storiti ne še toliko v strankarskem, kakor v javnem interesu! Bili so pa le pametni dovolj, da so se v volivne svrhe rajši sami združili z zavednim delavstvom, nego da bi bili njega glasove prepustili konsociju za izkoriščanje državne misli in drugih bolj realnih državnih dobrin, ki ima svojo ekspozituro tudi pri nas. In radi teh zgubljenih glasov, s katerimi bi bili tako lepo parirali, češ tudi proletarijat je z nami, so sedaj na rotovžu iznašli bolj ševiško zaroto, ki ati kot pravemu buržuju in veledeležarju kratki spanje, sicer pa nikomur. A to bi našim veledeležarjem še prezrli, smo pač v volivnem boju. Težje se pa v dostojni družbi prezre, da kot protektorje komunistov denuncirajo najpoštenjše ljudi, ki imajo pa poleg lastne pameti še to napako, da so delavstvu namreč nesimpatični, nego sootjalni politiki rotovške šole. Treba jim je torej nekoliko osvežiti spomin in jih javno vprašati, kako je bilo pred zadnjimi skupščinskimi volitvami, ko so gospodi na Bleiweisovi cesti sporočili, da ne morejo garantirati za osebno varnost g. Pa-

šića, če pride v Kranj na agitacijsko potovanje. Ta gospoda takrat sicer ni našla edino primerne odgovora in ni zapretila raspusta tako neznatnega obč. odbora, kakor je naš, ako bi župan le še trenutek odklanjal izpolnitev svoje prve dolžnosti. Mogoče je pa, da se ojnadi sedaj in ne izvede proskripcijskega povelja, ki je bil naš rotovž kakor vedno nesramen dovolj, da mu ga je dostavil še po »Sl. N.« Upajmo v njenem interesu!

Is Kranja. »Koder se osel valja, dlako pustijo; ta znani pregovor preoblikujemo lahko takole: koder se demokrat valja, laži pusti. Brez laži pri demokratih ne gre. Seveda: že njih načela sama niso kaj prida, še manj prida pa je udeleževanje teh načel, ki obstoji v tem: nabaši svoje žepce, to delo pokrij z lažjo, z lažjo pa tudi obsuj nasprotnika, da le ti ne vidiš, kako si liberalni polni žepce. En čas ta taktika vleče ter se dobijo povsod ljudje, ki jim je osebno prijateljstvo in korist več nego resnica, seveda pozneje izpregle lažo, pa jih je sram, da so bili tako neumni. — V Kranju sedaj demokrati vsakega obsipajo s komunistom, ki ne drži žnjimi. V dopisu v Sl. Narodu z dne 17. t. m. nekdo tako. Gospodarski stranki kakor SLS podtika, da ima med seboj komuniste. To je sedaj najboljši recept, ubiti nasprotnika: trdi se o njem, da je komunist ali združen žnjimi, ali je res ali ne, vseeno, potem se pa kliče vlado na pomoč: ubijte jih, komunisti so. — Na naši listi ni nobenega komuniste, ne sedanjega ne bivšega. Toda na kandidatski listi JDS pa je ime moža, ki je bil res komunist in je bil zato kot železniški delavec reduciran, to je gostilničar Soklič Ivan iz Gor. Save št. 9. Teh dejstev pa vendar ne boste mogli utajiti! Sokliča imate na listi, bil je komunist, bil za to reduciran: glejte, kar očitata drugim, si dovolite samil! To je — načelna politika!

Dolenjska cesta 12), da se morejo pravočasno preskrbeti prenočišča in vozovi.

— Kongres Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v Novem Sadu. Sekcija Ljubljana opozarja svoje člane, da sprejema prijave udeležencev ing. Mencinger, Gradbena direkcija, le do 20. junija t. l. Zaradi izvolitve delegatov in razgovora je obvezen sestanek istega dne ob 8. uri zvečer »Pri Mraku«.

— Osebnostne novice s pošte. Imenovani so: za poštnege in brzojavne uradnike 4. skupine II. kategorije bivši poštari V. razr. Kristijan Jeglič v Ptaju; za pripravnice v kategoriji poduradnikov M. Tratnikova, Frančiška Zupančeva in Erna Koreniničeva v Ljubljani na glavni pošti, Marija Slaparjeva v Spodnji Šiški ter Gizela Gumilarjeva v Murski Soboti; za služe Ivan Glinšek, Stefan Kobal, Anton Zanoškar, Jožef Mejačar, Pavel Primar na ljubljanski glavni pošti, Julij Laur na mariborski kolodvorski pošti ter slušateljica Dragica Šemetova v Cerknici. — Podeljena je odpravnikiška služba v Framu poštni pomočnici Mariji Vodovnikovi, v Smledniku poštni pomočnici Francki Lombardovi, v Koprivnici pri Brežicah poštni pomočnici Mariji Vahičevi, v Limbušu Vekoslav Bankmanovi in pri Sv. Benediktu v Slov. goricah poštenu pomočniku Tomažu Golobiču. — Poverjena je poštarska služba v Rimskih Toplicah poštni uradnici Roži Megličevi, pri Sv. Lovrenču poleg Maribora poštni uradnici Mariji Kosjakovi, v Loki pri Zidanem mostu poštni pripravnici Hedviki Sovretovi, na Bledu pa poštni pripravnici Antoniji Cvarovi. — Premeščeni so: poštini in brzojavni pisar Anton Suhač od poštnege ministrstva k ljubljanskemu poštenu ravnateljstvu, poštni uradniki oziroma uradnice Frančišek Mezek, Vlado Jazbec pa Anica Pirčeva s glavne ljubljanske pošte na ljubljansko kolodvorsko pošto, Aleksander Jakša od poštnege ravnateljstva na glavno pošto v Ljubljani, Frančišek Ambrožič iz Sent Ruperta pri Mokronogu v Trebnje, Ivan Rakovec iz Ljubljane v Maribor na kolodvorsko pošto, Marija Frankova iz Maribora k Sv. Lenartu v Slov. goricah, Anton Kroflič iz Planine pri Rakeku v Ljubljano na glavno pošto, Jožica Nagličeva od glavne mariborske pošte v Rogoško Slatino in Frančišek Brumec od Zg. Sv. Kungote na Ptujsko goro, poštni pripravnik oziroma pripravnice Frančišek Znidarič iz Ljubljane v Planino pri Rakeku, Dana Štirnova iz Kranja na glavno pošto v Ljubljani ter Gabrijela Lešnjakova od glavne ljubljanske pošte k Sv. Janezu ob Boh. jezeru. — Službene pogodbe ste odvezane poštni odpravnici Pavla Robičeva v Limbušu in Dragica Vutkovičeva v Koprivnici pri Brežicah. — Ostavko na državno službo je podala poštna pripravnica Geza Niglova v Ptaju. — Odpuščena iz poštne službe je poštna odpravnica Rozalija-Lindič v Pesutju. — Umrla sta podčinovnik Jožef Kuhar v Celju in dnevičar Dimitrij Rybic pri poštenu ravnateljstvu v Ljubljani.

— Palača Vranicany v Zagrebu. Razni listi so prinesli vest, da kupuje Vranicanyjevo palačo v Zagrebu, zadnji dve leti last industrija Prplca, država z namenom, da se v njej stalno naseli princ Pavle. Te vesti se od poučene strani zanikajo. Palačo kupuje zagrebški častniški zbor za svoj dom. Dejstvo je, da se je tajništvo Radičeve stranke in uredništvo »Slovenca« Domac 15. t. m. iz palače preselilo v Marovsko ulico 17.

— Popravek. Z ozirom na notico v »Slovenca« z dne 17. t. m.: Zaročil se je g. Srečko Trampuš, tovarnar in posestnik iz Medvod itd., smo naprošeni objaviti, da g. Srečko Trampuš ni tovarnar in posestnik, ampak le sin posestnika in izdelovalca lan. olja.

— Chinoferrin kina železnato vino je najboljšo sredstvo proti slabokrvnosti, boleznim v želodcu in najboljšo okrepevalno sredstvo pri rekonvalescenzi. Dobiva se v vsaki lekarni. Zahtevajte edino le Chinoferrin, kateri je najboljši.

— Aerodrom v Zagrebu. Vojno ministrstvo se pogađa z zagrebško mestno občino o prepostitvi večjega kompleksa zemljišča v Čulincu v svrhu zgradbe velikega modernega aerodroma, ki naj bi služil vojaškemu in civilnemu zračnemu prometu. Hangarji za to letališče so že došli iz Nemčije na račun reparacij. Mestna občina zahteva, da se zgradi letališče najmanj 10–15 km izven mesta, a vojno ministrstvo se baje na to zahtevo ne namerava ozirati.

Štajerske novice.

Š Volivni imeniki v Mariboru so tako površno sestavljeni, kakor bi jih sestavljali učenci ljudske šole. Samo somišljenikov SLS je, kolikor je dosedaj ugotovljeno izpuščenih in napačno vpisanih nad 200. Koliko je pa še drugih pomot! Okrajne organizacije SLS za mesto Maribor so na sestankih zaupnikov dognale, da je približno vsak peti volivec napačno vpisan. Imena so potvorbena in spačena tako, da zaslužijo dotični, ki so na magistratu spisovali in prepisovali za stranke, najostrejšo grajo. Vsak kmetski župan je volivni imenik natančneje sestavil kot mestni magistrat mariborski. V torek, 17. junija je n. pr. nad 30 zaupnikov SLS za II. okraj (graško predmestje) samo do črke N ugotovilo, da je nad 20 naših najboljših volivcev izpuščenih. Ko bo kontrola imenikov po vseh petih okrajih po naših vrlih zaupnikih končana, bo n. pr. samo tajništvo SLS moralo vložiti več sto reklamacij. Največ je iz imenika izpuščenih železničarjev. Ali socialisti upajo še na ta način premagati SLS? Slab račun! Pozivamo še enkrat vse volivne upravičence v mestu Mariboru, da si takoj ogledajo na magistratu ali v tajništvu SLS (novo poslopje Gospodarske-zadružne banke) volivne imenike. Reklamacije izvrši tajništvo SLS. Kdor se sedaj ne bo pobrigal, si bo sam kriv, ako ne bo imel volivne pravice.

Š Buren izredni občni zbor Slov. obrtnega društva v Mariboru. K dopisu pod tem naslovom izjavljam sledeče: V družbo Žerjavovih obrtnikov sem prišel kot Pilat v vero. Bil sem član in odbornik omenjenega društva takoj od začetka, kojega soustanovitelj sem. S strankarstvom v društvu nisem nikdar soglašal. Bil sem eden tistih, kateri je vselej in povsod zahteval, da se v društvu strankarstvo ne uvaža, ker mu je bilo vedno ležeče le na tem, da se obrtniki v društvu le strokovno in gospodarsko organizirajo ter si s skupnim nastopom pomagajo in pribori pravice, katere njim pristojajo. Da je prišlo do razdora v društvu, mi pač ne more nihče predbacivati, da bi ga jaz podpiral, veliko manj pa povzročil. V družbo Žerjavovih obrtnikov sem prišel zato, ker sem bil s temi gospodi obenem tudi ud vseh treh razstav. Ako je prišlo vsled nerodnosti gotovih gospodov do razprtije v društvu, odklanjam jaz vso odgovornost. Bil sem eden prvih odbornikov, da sem takoj, ko sem uvidel, da ne pridemo do rednega dela, izjavil, da odlagam odborniško mesto ter da ne sprejemam več nobenega mandata. V listo Žerjavovih obrtnikov sem prišel proti svoji volji, ter bi tudi, ako bi ta lista zmagala, izvolitve ne sprejel. To sem Žerjavovcem tudi izjavil takoj in zato sem se kmalu, ko so se volitve pričele, odstranil, ne da bi glasoval. Da svojega prepričanja ne menjavam po vetru, to mi bo lahko vsakdo, kdor me pozna, potrdil. Navade sicer nimam, da bi svoje prepričanje obehal na veliki zvon. Zato se mi večkrat pripeti, da mi prenapetneji pripisujejo sedaj to, drugič zopet drugo prepričanje. Mene to ne vznemirja. Svojemu prepričanju ostanem zvest in vem, kaj mi je storiti, ko je treba nastopiti. To v pojasnilo. — Franjo Herbat, cerkveni slikar v Mariboru.

Š Roman o krompirju na vrtu okrajnega glavarstva v Mariboru. Na dvorišču okrajnega glavarstva v Mariboru je prejšnji okrajni glavar dr. Lajnič napravil lep vrt. Letos spomladi je dal na vrtu nasaditi krompir. Vlada je nato dr. Lajniča deložirala iz stanovanja in mu tudi vzela pravico do vrta. Radi tega je moral krompir na vrtu okopati in osipati sedanjí okrajni glavar dr. Vončina. Cez nekaj tednov bo moral zapustiti stanovanje na glavarstvu tudi g. dr. Vončina in ga prepustiti dr. Pirkmayerju. Sedaj nastane vprašanje, ali bo Pirkmayer lahko izkopal krompir, ki ga je vsadil dr. Lajnič in ga okopal dr. Vončina.

Š Mariborski dopisnik »Jutra« je res resnično prve vrste. Da bi zmanjšal ugled »Slovenca«, ki je pridobil zadnje mesece v Mariboru nad 100 odstot. novih naročnikov, piše v »Jutra«, da ima samo 73 naročnikov. Da ga ni sram, ko si drzne tako lagati! Naj si ogleda, koliko »Slovenca« prihaja danes v Maribor.

Š Drava je zadnje dni vsled neprestanih nalivov tako narastla, da je na Dravskem polju v bližini Ptuja na mnogih krajih prestopila bregove.

Š Umrl je v torek, 17. junija v Mariboru lastnik hotela »Merano« g. Ivan Friedl.

Š Okrajni zastop v Mariboru je dne 17. junija pod predsedstvom načelnika dr. Leskova sklenil ob priliki Obrtne razstave prirediti razstavo goveje živine in konj. K sodelovanju bodo povabljeni živinorejski strokovnjaki. Ob enem bosta pozvana tudi okrajna zastopa slovenjebistriški in lenarški, da postavita lepo živino iz okraja na razstavo. — Nadalje se je sklenilo, da se okrajna cesta pri Sv. Petru podaljša od Lorberja do cerkve. Z deli za ta novi del ceste se prične še letos. — Za nakup bikov-plemenjakov prispeva okrajni zastop 12 odstot. — Konjerejskemu odseku se za premovanje konj odloči svota 1000 Din. — Glasbeni Matici se da podpora 2000 Din. Vinarški šoli 500 Din, trgovski šoli 500 Din, pedagoškemu krožku 100 Din, broderski drugi pri Sv. Martina 5000 Din.

Š Za mariborsko gledališče je mariborski mestni svet na konto državne subvencije za mesec junij izplačal akontacijo v znesku 25 tisoč Din, ker ravnatelj gledališča ni imel sredstev za izplačilo plač osebju.

Šolski vestnik.

— Na drž. real. gimnaziji v Novem mestu se sklone šolsko leto 1923-24 dne 28. 6. s šolsko slavnostjo, h kateri so vsi ljubitelji mladine vljudno vabljeni. Dne 29. 6. od 9. do 12. ure in 30. 6. od 8. do 9. ure se bodo vpisovali učenci za sprejemni izpit v I. razred, ki se vrši dne 30. 6. od 9. ure dalje. Za vpis se zahteva predložitev rojstvenega lista in obiskovalnega izpričevala, izdanega prav v ta namen.

— Na Tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1924-25 odprti naslednji oddelki: 1. Višja stavbna šola. 2. Višja strojna šola. 3. Stavbna rokodelska šola. 4. Strojna delovodska šola. 5. Elektrotehnična delovodska šola. 6. Mizarska in strgarska mojstrska šola. 7. Kiparska in rezbarska šola. 8. Zenska obrtna šola. 9. Javna risarska in modelirska šola. Vse podrobnosti glede sprejema so razvidne iz razglaš v Ur. listu št. 52 z dne 12. junija 1924 in iz objave na razglasni deski v vestibulu zavoda. Koncem tega tedna izide prvič po prevratu šolsko izvestje, ki vsebuje poleg drugih podatkov organizacijo zavoda in sprejemne pogoje ter učne načrte posameznih oddelkov. Interesantom je izvestje na razpolago pri ravnateljstvu zavoda proti povrnitvi tiskovnih strokov v znesku 12.50 Din s poštnino vred.

— Državna realna gimnazija v Ptaju. Vzprejemni izpit v I. razred se bo vršil dne 30. junija 1924 (v pondeljek). Vpisovanje se vrši isti dan od 8 do 9, na kar se začne pismeni izpit iz slovenščine in računstva od 9 do 11. Priglasila za vzprejemni izpit se lahko izvrše tudi pred 30. junijem ali osebno pri ravnatelju ali pismeno po pošti. Predložiti je treba rojstni list in izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenščine in računstva.

— Na drž. ženskem učiteljskem v Ljubljani je vpisovanje v I. letnik v pondeljek, dne 30. junija od 10.—12. ure. Učenke, ki se vpišejo, naj prinesejo seboj krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpričevalo ali malega tečajnega izpita ali 4. razreda srednje ali meščanske šole. Podrobnosti so razvidne iz oglasa v veži šolskega poslopja.

Ljubljanske novice.

lj Somišljenice! Danes popoldne ob petih vse na zborovanje pri Križankah. Pokažimo, da čutimo narodno.

lj Zlobnež. V nedeljo dne 15. junija popoldne je na Karlovski cesti v hiši trgovca Batjela stranki Josip Teran na dvorišču pobil nekdo šipe na vseh oknih. Terana ni bilo doma, drugi pa tudi nihče ne ve za storilca. Policija si je na licu mesta vse ogledala, toda o storilcu ne more dobiti nikakega sledu...

lj Praviljena igra »Dve Marički« v dramskem gledališču. Če se priglasijo zadostno število posestnikov do petka popoldne na šolsko vodstvo »Mladike«, se vprizori praviljena igra »Dve Marički« za šolsko mladino v soboto ob pol 5. v dramskem gledališču. Cene prostora so od 4–6 Din.

lj Umrl so v Ljubljani: Avgust Kostalari, berač, 73 let. — Slavka Kovačič, novorojenka, skladiščnikova hči, pol ure. — Josipina Romih, hiralka, 62 let. — Elizabeta Miloš, zasebnica, 70 let. — Josip Kovač, kočarjev sin, 22 let.

lj Družba mestnega travnika v Podpeču. V nedeljo, dne 22. junija t. l. se prične ob 9. dop. razprodaja mestnega travnika »Jezuitarica« v Podpeču, katerega se je razdelilo na 22 manjših parcel. Družba bo trajala po potrebi cel dan, če bi se tekom dopoldneva ne končala.

lj Tatovi specialisti. Iz vrta Narodne kavarne je bila ukradena velika žarnica obločnica vredna 300 Din. En del te tatinske družbe, ki se je vrgla na to specialiteto tatvin je policija že izsledila in jih je tudi nekaj aretirala in izročila sodišču. Toda že drugi dan je javil lastnik kavarne Carli, da sta mu bili zopet ukradeni še dve žarnici. Tudi tem tatovom, ki spadajo k isti družbi so že na sledu. Vse kaže, da se je pojavila v mestu posebna vrsta tatov, ki spadajo baže v takozvano boljše družbo in se pečno z razpečevanjem ukradenih žarnic in podobnih predmetov.

Treznostni praznik.

Ljubljansko in mariborsko škofijstvo je naročilo, naj se v nedeljo, dne 22. julija, pred praznikom sv. Janeza Krstnika, govori v vseh cerkvah o treznosti. Verskonravna poguba, ki jo povzroča med slovenskim narodom alkohol, je strašna. Obilne dokaze za to z natančno statistiko prinaša knjiga »V. kat. shode«, kjer bodo našli govorniki obilo gradiva za svoje govore. Naj se tudi kulturne organizacije strnejo v močno vrsto v boj za treznost našega naroda, ki ga edina more rešiti fizične in moralne propasti.

Dnevne novice.

— Knjiga »V. kat. shode« se pridno naroča. Nekateri jo hočejo imeti že radi krasne štirbarvne Groharjeve slike »Srce Jezusovo« in radi značilnih ilustracij. Zlasti pa zanima tudi zadnji članek, ki prinaša natančne številke, koliko oseb se je udeležilo iz katerega kraja. Prav malo je župnij, ki označujejo udeležbo z ničlo. Razen Orlov in Orlic, ki so posebej šteti, je bilo iz lavantinske škofije 8081 udeležencev, iz ljubljanske pa 23.761. Hrvatov in Srbov je bilo samo 385. Vseh udeležencev z izkaznicami pa je bilo 38.065. K tem še seveda pridejo oni nedeljski udeleženci, ki niso imeli izkaznic in drugi gledalci, ki so se udeležili samo nedeljske manifestacije.

— Slovenski kaplan za Belgrad. Kdor čita v »V. kat. shode« temeljito poročilo o katoličanih v Srbiji, bo dobil odkritosrčno željo, da bi se javil kak mlad apostolski slovenski duhovnik, ki bi se žrtvoval za dušno pastirstvo v Belgradu. Tisoči in tisoči naših ljudi iz nižjih in višjih službenih slojev so v Belgradu, ki nimajo več stika s svojim dušnim pastirjem, ker ga ni, ki bi poiskal razkropljene ovce. Ljubljanski škofijski ordinariat je že naznanil, da dovoli dopust iz škofije duhovniku, ki bi hotel prevzeti to misijonsko delo.

— Protektorat Ljubljanskega velesejma. Kralj Aleksander je prevzel protektorat nad letošnjim velesejmom v Ljubljani in poda s tem tej prireditvi največji sijaj. Ta vest bo kot lansko leto po celi državi vzbudila med vsemi pridobitvenimi krogi veliko radost. Značilno je, da se je kralj že prilikom osebnega obiska na lanskoletnem velesejmu zelo zanimal za našo industrijo, obrt in trgovino. Najvišje odlikovanje našega priljubljenega velesejma bodo gotovo znali ceniti vsi razstavljalci s čim lepšo izložbo.

— Štefje službenih let bivšim poštним selskim slugam. Poštним selskim slugam se šteje službena doba šele od leta 1910 naprej, ko so bili z dekretom nastavljeni. Do imenovanega leta so bili poštni sli v zasebnem razmerju s poštarjem, torej niso bili državni nameščenci.

— Prijateljski sestanek duševnih delavcev, rojakov kranjskega sodnega okraja, dne 2. in 3. julija t. l. Prihod z opoldanskimi vlaki v Kranj 2. julija in nato skupni obed. Popoldne izlet na Smarjetno goro. Zvečer prosta zabava v Kranju, pri kateri sodelujejo iz prijaznosti pevci Narodne žitnice. 3. julija ob 6. zjutraj sv. maša zadušnica za umrli t. tovarne. Pri sv. maši poje g. Janko Zirovnik. Ob pol 8. skupno slikanje. Ob 8. izlet z vozovi na Jezersko. Popoldne povratek oziroma po želji izlet na Kamniške planine. Kdor se želi udeležiti nameravanega sestanka in se še ni prijavil, naj to stori vsaj do 30. t. m. po dopisnici (Anton Likozar, nadučitelj, Ljubljana,

Gospodarstvo.

Reparacije in nemško gospodarstvo.

Komaj je prenehalo v Porurju izprtje oziroma štrajk rudarjev, že se je pojavil nov problem, ki je odločilnega pomena za nadaljnji razvoj reparacijskega vprašanja in nemškega gospodarstva v zasedenem ozemlju. 15. junija je bil kritičen dan za gospodarstvo. Tega dne so namreč potekle takozvane »Micum« pogodbe. Nanašajo se na dobavo premoga, koksa in drugih produktov in na plačevanje davka na preinog v roke Francozom in Belgijcem. Te pogodbe so bile sklenjene 23. novembra pr. leta med nemškimi industrijci v Porurju in med »Micum«, t. j. med zavezniško inženersko kontrolno misijo za rudnike in tovarne. Sicer je rok teh pogodb že potekel dne 15. aprila t. l., vendar pa so bile v pričakovanju poročila izvedencev podaljšane do 15. junija. Sedaj pa je že izdelano (in tudi sprejeto) poročilo izvedencev o plačilnih zanoznostih Nemčije in načinu izplačevanja reparacij. Zato pričakujejo nemški industrijci, da se bo »Micum« pogodba razveljavila in da se bo uvedel drug način dobavljanja in plačevanja reparacij.

Istočasno pa se razvija v celi Nemčiji gospodarska kriza, ki zavzema vedno akutnejše oblike. Kriza je predvsem finančnega značaja. Znano je, da iščejo glavne nemške industrije kreditov, vendar večinoma brez uspeha — z obrestno mero 250—300 odstotkov letno! Zaradi pomanjkanja gotovine je vsa industrija obsojena na stagnacijo. Tudi v poljedelstvu ni nič boljše. Obratovanje cele vrste industrij se omejuje in ustavlja. Ne štejejo več zaprtih tovarnic, število brezposelnih narašča v ogromni meri in že se izgublja zaupanje v stabilnost rentne marke.

Ker so pa Francozi odklonili, da se na mesto »Micum« pogodb izvedejo poročila ekspertov, se nahaja porurska industrija v težki dilemi. Država ne plačuje reparacijskih dobav — ker jih tudi ne more. Kakor hitro bi se namreč to zgodilo, bi se pojavil v budžetu, ki je sedaj približno uravnotežen, deficit, ki bi povzročil polom komaj izvedene valutne reforme na podlagi rentne marke. Porurska industrija pravi, da sama ne more nositi reparacijskega bremena (po njenih računih ji to mesečno odtegne okroglo 100 milijonov zlatih mark). Propad koncerna jeklarke industrije »Becker«, o katerem smo že poročali, je dokaz nevzdržne situacije, v kateri se nahaja nemška industrija zasedenega ozemlja. Nemška vlada je mnenja, da je edin izhod iz te zagate inozemsko posojilo v znesku 200 milijonov dolarjev, kakor ga predvideva poročilo ekspertov. Sicer ne bi mogli plačevati industrijcem dobav na račun reparacij. Stališče industrijcev je pa, da sami tudi niso v stanju nositi reparacijskih bremen, ker jim preti polom.

Ravno sedaj so pogajanja dovršena v tem smislu, da se podaljša »Micum« pogodba do 31. t. m.

Medtem pa postaja gospodarska situacija Nemčije vedno bolj nevzdržna in z njo tudi položaj evropskega gospodarstva. Kajti reparacijski problem tvori še vedno glavno točko in jedro sanacije povojne gospodarske krize. Tudi Jugoslavija je zainteresirana na ugodni rešitvi reparacijskega problema. Dokler se ne uredi in umiri Nemčija, dokler ne bo zopet normalno funkcioniral njen gospodarski aparat, tako dolgo tudi ne more biti govora o zdravem razvoju svetovnega gospodarstva, s katerim smo zvezani s tisočimi vezmi.

g Občni zbor Kmet. nabav. in prodajne zdruge v Gorenji Straži. Dne 12. t. m. se je vršil občni zbor. Iz poročila načelstva je razvidno, da zdruge jako lepo deluje. Dobička izkazuje 72.812.03 Din. Prometa je bilo napravljene 19.000.000 Din napram 9.000.000 Din v letu 1922.

g Cene živine, telet in prašičev dne 18. junija 1924 na ljubljanskem trgu. Voli prvovrstni za kg žive teže Din 0. Voli debeli Din 13—14, voli rejani 12—13, bikli debeli težki 0, bikli rejani lažji 10—11, telice rejane 10.75 do 11, krave rejane 10.50 do 11, krave klobasnice 7.25—9, teleta živa 16.—17.50, prašiči domači debeli 16—17, prašiči peršutarji 15 do 16, prašiči zaklani 20—21.50. — Dogon goveje živine na današnji sejm je bil malenkosten in so pripeljali živino večinoma le prekupci. Goveja živina se je nekoliko pocenila, telota pa so poskočila v ceni. Cena prašičev je ostala neizpremenjena. Istotako so se zopet pocenili plemenski prasci. Cena prascev je od 200 do 500 Din za komad.

g Poravnalno postopanje je uvedeno o Imovini Frica Sumana, trgovca pri Sv. Ilju v Slovenskih goricah.

g Občni zbori. Tekstilana tovarna sukna d. d. v Kočevju, dne 28. junija; Tiskarski in litografski zavod, knjigovoznica in založništvo J. Blasnik nasl. d. d. v Ljubljani, dne 5. julija.

g Obtok bankovcev Narodne banke. — 31. dec. 1923 je bilo v obtoku: 1. dinarskih bankovcev prejšnjih izdaj in sicer po 100 Din za 1 milijardo 842 milijonov 76.400 Din, po 50 Din za 33.400 Din. po 20 Din (v zlatu) za

2 milijona 570.720 Din, po 10 Din za 126 milijonov 908.820 Din in po 5 Din za 34 milijonov 759.160 Din. 2. Dinarske kronske banke: po 1000 Din za 1 milijardo 405 milijonov 504.000 Din, po 100 Din za 1 milijardo 87 milijonov 627.000 Din, po 10 Din za 67 milijonov 517.880 Din. 8. Stalnih dinarskih bankovcev: po 1000 Din za 986 milijonov 142.000 Din in po 10 Din za 248 milijonov 96.640 Din. Skupen obtok vseh bankovcev je znašal navedenega dne 5 milijard 790 milijonov 240.920 dinarjev.

g Prodajne cene čilskega solitra za 1924—1925 leto. Združeni proizvajalci čilskega solitra sporočajo iz Valparaiza, da je njih Zveza obnovljena za novo dobo šestih let. Obenem so določili cene čilskega solitra za čas od 1. julija 1924 do 31. maja 1925, in sicer postavljenega v pristanišče republike Čile za 100 kg v dvojnatih vrečah, bruto na neto, kakor sledi. Vzemši kot podlago 350 dinarjev za angleški funt, stane:

	mil.	pen.	Din
za julij 1924	19	3+	336.88
» prvo polovico avg.	19	5	339.80
» drugo »	19	7	342.72
» prvo » sept.	19	9	345.64
» drugo »	19	11	348.56
» prvo » okt.	20	1	351.46
» drugo »	20	3	354.38
» prvo » nov.	20	4½	356.57
» drugo »	20	6	358.76
» prvo » dec.	20	7	360.22
» drugo »	20	8	361.68
od 1. jan. 1925 do 31. marca 20	9	363.14	

Prodaja po teh cenah začne 14. maja t. l.

g Poravnalno postopanje Internacionalne kopališke in hotelske družbe, ki je bilo sprejeto od upnikov dne 23. jan. t. l., je končano. Po premoženjskem izkazu, ki so ga potrdili upravni svetniki s prisego, znašajo pasiva ca 14.000.000 Din. Upniki dobijo izplačano 50 odstot. kvoto. Kot superkvota se ima razdeliti poleg tega znesek Din 175.000, čim bo iztožen od g. F. Vokača v Ljubljani v zadevi Jamnik. Slovenska banka, ki je bila prevzela garancijo za izplačilo poravnalne kvote, je že pričela z izplačevanjem priznanih terjatev.

g Novo podjetje bivše južne železnice. Donavsko-savska-jaranska železniška družba poroča: Upravni svet d.-s.-j. železnice (bivše južne železnice) je sklenil svoja prejšnja podjetja, to je tovarno varnostnih naprav in vijakov na Dunaju in valčno tovarno za tračnice v Gradcu, spremeniti v novo delniško družbo, kot to odgovarja rimskemu akordu. Naloga nove delniške družbe bo, preurediti ta podjetja, ki so v zadnjem času delala z izgubo, in plodonosna, čeprav v drugih panogah kovinskih industrij. V ta namen si je zagotovila novo podjetje pomoč Metallum A. G. v Berlinu in drugih Metallum koncernu pripadajočih podjetij. Seveda dobi Metallum A. G. na ta način precejšno ingerenco na poslovanje podjetja in tudi zastopstvo v upravnem svetu in izvršilnem komiteju.

g Prememba posesti. Konfekcijska tovarna »Jugoslavski Lloyd« v Mariboru je prešla v last Slavenske banke.

g Končna likvidacija bivše Avstroogrške banke. V kratkem bodo izvršili likvidatorji bivše Avstroogrške banke likvidacijo in bodo izročili sedanji avstrijski vladi končno in poslednje svoje poročilo. — To poročilo je večje važnosti za avstro-ogrsko nasledstveno državo kakor za samo Avstrijo.

g Lesna trgovina preko Reke v letu 1923. V reško pristanišče se je lani importiralo lesa: iz Italije 37.693 ton, iz Jugoslavije 82.393 ton, iz Austrije 556 ton, iz Ogrske 102 ton, iz Rumunije 503 ton in iz ostalih držav 23 ton; torej je znašal celokupen uvoz lesa 122.270 ton. Izvoz iz reškega pristanišča pa je dosegel lani 71.403 ton in sicer v Italijo 30.954 ton, v Jugoslavijo 3.736 ton, v Francijo 5.969 ton, v Grško 4.674 ton, v Španijo 10.254 ton, v Egipt 8.913 ton, v Alžir 5.635 ton, v Maroko 2.414 ton itd.

g Naraščanje hranilnih vlog v Avstriji. Koncem maja letos so dosegle hranilne vloge v Avstriji 893.5 milijard papirnatih kron in so v teku meseca maja zvišale za 63.1 milijard kron.

g Danske zdruge. Razun izborna razvitega mlekarkega združenstva, kot smo zadnjič omenili, ima Danska še celo vrsto drugih zdruag. V mesni industriji je bilo ustanovljeno prvo združeno podjetje leta 1887. Take zdruge so se razvijale vzporedno z mlekarstvom po celi deželi in jih je sedaj že 46, ki predelujejo 85 odstotkov vseh zaklanih prašičev na Danskem. Združene so v centralnem zavodu, imenovanem »Zveza« združenih mesnih podjetij, v Kopenhagenu. Ravnotako so organizirani producenti jaje v »Zadružni zvezi za izvoz jajc«, ustanovljeni leta 1895. Razun teh je še cela množica nakupovalnih zdruag za krmila, premog, mlečne stroje itd. in prodajnih zdruag za semena, prašiče in konje. Končno, da čuva interese vseh teh zdruag, je bila ustanovljena leta 1914. Zadružna banka za celo deželo. Tako je združništvo pripomoglo danskemu poljedelstvu do visoke stopnje, na kateri se nahaja danes.

* 1 funt šterling ima 20 šilingov; 1 šiling ima 12 pensov (d).

g Zivinoreja na Danskem. (V oklepajih številke stanja živine v Jugoslaviji po štetju iz l. 1923. Danska meri 43.000 kvadr. km in ima 3.268.000 prebivalcev, Jugoslavija 248.000 kvadr. km in ima 11.725.000 prebivalcev.) Ravnokar so bili objavljeni rezultati štetja živine iz l. 1923. Na Danskem se je vršilo tako štetje pred vojsko vsakih pet let, to pa je prvo po letu 1914. Glasom štetja poseduje Danska 2.537.393 (4.117.357) glav goveje živine v primeri z 2.463.000 leta 1914. Porast je sicer majhen, toda zelo važen z ozirom na mlekarstvo, ker se je zelo pomnožilo število krav mlekaric, medtem ko je število bikov in volov padlo. Število prašičev se je pomnožilo od zadnjega štetja za 350.000 in znaša sedaj 2.852.826 (2.887.020). Število ovac znaša 374.296 (8.461.504) in koz 41.874 (1 milijon 801.406). Število konj pa pada na račun avtomobilov, kot povsod drugod in znaša 561.531 (1.043.528) od teh je 72.267 konj male islandske in ruske pasme. Perutnine je 20 milijonov (15 milj.) komadov v primeri s 15 milj. pred vojsko; rac 793.000 in gosi 283.000 kom. V letu 1922—1923 se je pomnožilo število za 1.116.229 telet, 4.010.863 pujskov, 268.410 jagnjet in 36.000 zrebret, seveda moramo od tega odšteti število zaklanih živali. Te številke kažejo, da se danska zivinoreja vedno bolj koncentrira na izdelovanje surovega masla in slanina za izvoz. Pri nas pa izkazuje statistika vsako leto manjše številke, kljub vsem ugodnostim, ki nam jih nudi naša zemlja.

g Izplačilo vojnih posojil na Ogrskem. Zadnje dni se opaža porast ogrskih vojnih posojil in sicer se plačuje za 100 K nominalno 6 odstotkov obligacij oK 350, in za 100 K nominalne 5 in pol odstotnih obligacij že oK 330. Ta porast se komentira z vestmi, da namestitev ogrske vlade v kratkem izplačati na podlagi progresivne valorizacije vsa vojna posojila, ki so v prometu in nosificirana na Ogrskem. Za prva posojila se bodo baje izplačali večji zneski, kot za poznejša, ki niso bila več vplačana s polnovrednimi avstro-ogrskimi kronami.

g Panamski prekop je nadkrilil sueškega. Lani je znašal promet v panamskem prekopu 24.787.000 ton, v sueškem pa samo 22.730.000 ton. Panamski prekop je otvorjen komaj od srede l. 1915., sueški pa že od l. 1869. Iz tega je tudi razvidno, da je ameriško gospodarstvo nadkrililo evropsko gospodarstvo, ker je promet v panamskem prekopu skoro večinoma ameriški.

g Konkursi in sodne poravnave v januarju v Češkoslovaški. Po uradni statistiki je bilo v minulem mesecu v Češkoslovaški razglašenih 35 konkurzov. Od teh jih je prišlo na Češko 17, na Moravo in Slesko 13, na Slovaško 3, na Podkarpatsko Rusko pa 2. Aktivna in pasiva se niso ugotovila v 10 slučajih. V ugotovljenih 25 slučajih so znašala aktivna 3.796.470 č K, pasiva pa 7.472.255 č K. V istem času se je vršilo 208 sodnih poravnav; od teh je pripadlo na Češko 119 slučajev, na Moravo in Slesko 58, na Slovaško 28, na Podkarpatsko Rusko pa 3. Aktivna in pasiva se niso ugotovila v 3 slučajih. V ugotovljenih 205 slučajih so znašala aktivna 36.363.540 č K, pasiva pa 74.959.654 č K.

g Delavske banke v Ameriki. 14. aprila t. l. je slavila svojo prvo obletnico prva delavska banka v Newyorku. To je banka združenih konfekcijskih delavcev v Ameriki. Na dan svoje ustanovitve je imela 700.000 dolarjev naloženega denarja, čez leto dni pa že 3.200.000 dolarjev. Omenjena delavska banka ima 100.000 članov, namreč konfekcijskih delavcev. V Ameriki je vseh delavskih bank 22, od katerih so 4 v Newyorku City. Vse so bile ustanovljene lanske leto. Štiri izmed njih so dosegle 12 mil. dolarjev vložb. Če pristojemo k temu vložbe ostalih osemnajstih bank, pa dobimo 60 mil. dolarjev. Prva delavska banka v Ameriki je Mount Vernonška hranilna banka, ustanovljena l. 1920. v Washingtonu D. C. Založena je bila po zašlugi V. Johnsohna, prvosednika mednarod-

nega društva mehanikov. Njen kapital je narasel s 100.000 dolarjev na 3 milijone. Banka bratovstva strojevodij je bila založena šest mesecev pozneje v Clevelandu, Ohio. Danes ima na milijone dolarjev glavnice. Njena denarna sredstva se cenijo na 25 milijonov dolarjev. Glavni faktor te banke je W. S. Stone. Bratovstvo je kupilo kasneje še dve banki in sicer v Hammondu in Nottinghamu, kjer je kupilo tudi 16 nadstropno palačo. Letos so pokupili veliko množino delnic Europe Trust Company v Newyorku. Tudi vse ostale delavske banke dobro uspevajo.

g Zveza mlekarških društev v Pragi je bila ustanovljena l. 1919. Od 61 mlekarških društev, ki so bila ustanovljena še pred vojno, jih je takrat delovalo samo 20 in že ta jako malo, čemur je bila kriva vojna. Zveza je takoj poslegla vmes, nastavila dva inštruktorja in v kratkem se je posrečilo, da je oživila vsa združena mlekarne, ki so bile delale pred vojno. Na novo je ustanovila 20 ml. društev. Poleg tega je ustanovila prodajno centralo, z nalogom, da unovčuje izdelke članic. Kako se je zlasti vsled njenega upliva razvilo mlekarstvo na Češkem, je razvidno iz par števil. V češkem delu dežele je bilo pradelanih l. 1920 samo 7 milijonov litrov mleka, l. 1923 pa že 24 milijonov litrov. Združene mlekarne se tako ugodno razvijajo, da je pričakovati, da bo v kratkem skoro cela množina producirane mleka pradelana v združnih mlekarnah.

g Amerikanska mast se je v zadnjih dneh občutno podražila. Ker zahteva Amerika po svojih agentih pri nas za mast plačilo v dolarjih, je cena tej masti podvržena gibanju kurza dolarja. Tekom enega meseca se je dolar podražil za ca. Din 4.—, cena masti v Ameriki pa je poskočila za cel dolar t. j. Din 84 pri 100 kg. Pri nas se podražitev vsled večjih zalog, ki pa tekom 10 dni sigurno poidejo, še ne občuti posebe.

g Mesne cene v Italiji. Iz poročil, ki jih prejmemo iz Italije, so v zadnjih dneh cene živine in mesa padle skoro za 1 liro. Ne vemo, ali je ta padec cen v Italiji samo zaščitnega značaja vsled znižanja naše carinske tarife, na vsak način so pričele v Italiji cene občutno padati takoj, ko se je uvoz živine v Italijo po carinskem znižanju prehitro povečal.

g Mednarodna razstava razstava v Gentu se je otvorila v nedeljo 15. junija in bo trajala do 15. septembra. Je to največja mednarodna razstava razstava, kar se jih je dosedaj vršilo. Razstave se udeležijo 28 narodov. Prostor, ki ga razstava zavzema, meri 10.500 m² in površina sten, ki jih bodo pokrili razstavljalci, znaša 23.000 m². Proračun za razstavo je znašal 2.000.000 belgijskih frankov, pričakujejo pa okoli pol milijona obiskovalcev razstave. Pri razstavi je udeleženo devet ministrstev. Za umetniški užitek in razvedrilo bo v poteku razstave skrbelo 327 godb. Važno vlogo na združni razstavi bodo igrali tudi filmi, s pomočjo katerih se bo nazorno podajalo delo in poslovanje velikih združnih organizacij in važnih vrst zdru, tako n. pr. Centrosejuz v Rusiji, poljedelske kolonije v Italiji, združništvo na Finskem, konsumne in produktivne zdruge na Švedskem in Anglaškem. Vstop k tem kinopredstavam je za vse obiskovalce svoboden. Našo državo zastopa Glavni Zdržni Savez v Belgradu, ki je zbral iz našega združništva precej statističnega materiala, podanega grafično in pa precej slik naših večjih združnih podjetij.

g Zvišanje obrestne mere za vloge v Avstriji. Vsled občutnega pomanjkanja gotovine v zadnjih dneh je zvišala zveza avstrijskih bank obrestno mero hranilnim vlogam od 7 odstot. na 9 odstot.

g Polom avstrijske banke. »Zgornjeavstrijska trgovska in obrtna banka« v Lincu je ustavila svoja izplačila.

g Nemške izgube pri špekulaciji s frankom cenijo samo v Nemčiji na 300—500 milijonov zlatih mark. Za Avstrijo še niso sestavljene izgube, verjetno pa je, da bodo slednje znašale 200—300 milijonov zlatih kron.

Prosveta.

Cerkven koncert »Ljubljane«.

Spored cerkvenega koncerta, ki ga je zadnji ponedeljek priredilo glasbeno društvo »Ljubljana«, je bil izredno bogat. Na prvi pogled sem se vprašal, kako se bo posrečila ta »compositio oppositorum« — v prvem delu deset vokalnih skladb ruskih skladateljev, na koncu dr. Kimovčev »Tebe Boga hvalimo« v modernem slogu, zamišljen za zbor in orkester, ki so ga pa za enkrat nadomeščale orgle. In drugo vprašanje se je vsiljevalo: kako bo zbor »Ljubljane« rešil težavno nalogo, ki si jo je zastavil? Koncert sam je dal na obe vprašanji nad vse zadovoljiv odgovor.

Spored je bil srečno sestavljen. Guilmanov preludij iz 8. sonate za orgle, ki ga je izvajal prof. Premrl, mojstrski, kakor on zna, je bil dostojanstven uvod. Nastopil je zbor. Takoj prvi takti veličastnega »Tebe Boga hvalimo« (Bortnjanski) so pokazali, da je zbor dober, prav dober, in da je izborni pripravljen. V stolpu je zvon vprav zapel svojo večerno pesem, ko se je intonirala čudovito priserčna prošnja »K Bogorodice« (Arhangelski), z velikanamskim stopnjevanjem klica na pomoč »Potišnja pogibajem...« in trdno zaupnega vzdih: »Tja bo jedinu nadežu (nado) imajem«. Pretresljiva molitev v sti-

ski je Arhangelskega »Gospodi, usliši molitvu moju«. Kako so v tej začetni prošnji doneli basi, kakor iz najgloblje solzne doline! Sledil je grožnjen slavospev »Voskliknite Gospodovi« (Mročaninovi); 6 in 7 glasov je v pestrih kombinacijah hitelo pripovedovati, kako velik je Gospod, ki dela čuda. Globok vtis napravi Česnokova »Osem blagov«. Tajinstveno začne prositi Gospoda, naj se nas spomni, ko pride v svoje kraljestvo; vedno znova ponavlja to prošnjo, ki zveni votlo, kot da prihaja iz ječe temnice; vmes pa tenor našteva zveličavne kreposti, ki nas delajo vredne, da se nas Gospod v svojem kraljestvu spomne: »... blaženi milostiviji... blaženi čistiji srdecem... blaženi izgnani pravde radi...« Vedno topleje postaja blagovanje in naposled preneha zbor prositi ter se s tenorjem združi v jasno in zmagovalno doneče blagovanje onih, ki trpe zaradi Gospoda, »jako mda (plačilo) vasa mnoga na nebes-jeh«. — Po treh napornih spvih je bil zbor potreben oddiha. Kot 7. točko sporeda je prof. Premrl podal Bossijev nežno božajoči »Intermezzo lirico«. — In zopet je nastopil zbor z drugo petorico ruskih skladb. Česnokov je bil zaključil prvo in je otvoril drugo. Čudovito resen je njegov »U pokoj«, iskrena prošnja za pokoj rajnim, ki ga naj uživajo, kjer ni trp-

ljenja, ampak »kiznj bezkončnaja« (zbor skuša podati sliko te brezkončnosti). Sledil je iskreno občuteni »Oče naš« (Zavadski) za sopranov solo in mešani zbor. Bortnjanski je bil na sporedu zastopan še z eno skladbo, grandiozno harmonizacijo starega kijevskega napeva z evharističnim besedilom, ki pozdravlja v oltarni daritvi prihajajočega kralja z radostnim »Alliluja«. Za spremembo je bil dalje na sporedu Ipolitova-Ivanova moški zbor »Se ninje blagoslovite Gospoda« (psalm 133). Zadnja ruska skladba je bil Ljovskega »Gospodi pomiluj«. Glasno izgovorjena molitev iz dveh besed, se potaplja, prehaja v komaj slišno šepetanje, narašča, narašča da se konča z dvakratnim iz dna duše prihajajočim mogočnim »Gospodi pomiluj«. — Canestrarijev »Finale«, mogočna orgelska skladba, je srečno zaključil ta del sporeda in bil obenem lep prehod k dr. Kimovčevi novi skladbi »Tebe Boga hvalimo«. Bila je lepa, ko jo je zbor podal živo in navdušeno in jo je prof. Premrl spremljal na orglah; do polne veljave pa bi prišla, ako bi jo spremljal orkester. So mesta, ki naravnost glasno zahtevajo instrumentacijo.

Kot solista sta nastopila gospa inž. Sernčeva z zelo dobro izšolanim sopranom in g. operni pevec Banovec, ki je pel osmero blagrov mehko in tolažeče, kakor jih je Gospod govoril v tolažbo.

Zbor »Ljubljane« je bil težavni nalogi ne samo kos, marveč jo je rešil naravnost sijajno. Ima prav dober glasovni material, sveže soprane, sonorne alte, prožne tenorje in krepke base, ki so se nekateri samozavesno podali v nižine kontraoktave. Glasi so se vzorno zlivali v harmonično celoto in so voljno sledili večjemu vodstvu tako spretnega dirigenta, kot je dr. Kimovec. Kako presenetljivo lepo je n. pr. pri »Gospodi pomiluj« zbor polagoma in v ravni črti prešel od polne moči do komaj slišnega, bolj naznačenega ko petega »pianissimo« in je zopet brez najmanjšega sunka v ravni črti naraščal do mogočnih zadnjih vzklikov. Sploh je dr. Kimovec razkril vso bogato vsebino skladb in zbor je kazal samo eno voljo: razumeti svojega vodjo in izraziti, kar on čuti. Deklamacija je bila brezhibna. Mali nedostaki, kot n. pr., da je sopran parkrat pri nastavku za hipec prehitel svoje druge, da so se basi dva-, trikrat malce prešerno oglašili, so izvirali pač tudi odtod, da je bil zbor neugodno postavljen: orgelski igralnik in dirigentov pult sta ga delila na dve čisto ločeni skupini. Zbor je ostal do konca dolgega sporeda svež in čil, da je s polno močjo slednjič zavriskal: »Ne bom osramočen«.

Pohvaliti je treba, da se je koncert začel točno ob napovedani uri.

»Ljubljana« je s svojim koncertom pokazala razveseljiv napredek. Bil je to zanj v resnici »častni večer«. Naj ji bo njen uspeh v pobudo! Naprej! Kvišku!

In h koncu še eno pripombo! Dr. Kimovec in zbor »Ljubljane« sta izvršila kulturno delo, ko sta nam s trudom in ljubeznijo odkrila doslej nepoznane lepote ruske religiozne glasbe.

Dr. L.

pr A. Sič: Kmečke hiše na Gorenjskem in njih oprava I. Izdala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, 1924. Dvoje izdaj: na finem papirju in na kartonu. Nova mapa marljivega nabiratelja narod. ornamente profesorja Siča, bo gotovo razveselila vso našo javnost. Z marljivostjo, ki zasluži vse priznanje in z vestnostjo, je avtor zbral v dveh okrajih Gorenjske toliko gradiva, lepega in bogatega gradiva, ki nam kaže pot nazaj k narodu. Stavbe, pohištvo, okrasni in najrazličnejši predmeti so razvrščeni in v krasni mapi v toliki izbori, da se oko res vradosti ob tem našem bogatem zakladu. Tu ima obilo gradiva zbranega inženir-arhitekt, mizar, ključavničar, sploh vsi poklici, ki imajo opravka pri gradnji in opremljanju hiš. Pojasnilni tekst je napisan v treh jezikih: slovenskem, srbohrvaškem in francoskem, tako da je publikaciji pot odprta tudi v širši svet. To krasno delo je prvo svoje vrste med nami. Avtor in založba sta v polni meri storila svojo dolžnost. Zeleti bi bilo, da je vrši tudi občinstvo in zlasti zgoraj označeni faktorji. Pri vsakem naročilu naj bi opozarjali ljudi na to publikacijo in po možnosti predlagali načrte, zasnovane v narodnem duhu. Na tak način bodo vršili v estetičnem smislu veliko vzgojno nalogo, obenem pa bo v našem narodu tudi rastla pametna samozavest, ki nam je doslej še manjka. Delo je izšlo v dveh izdajah. Navadna izdaja na finem papirju stane 90 Din, luksusna na finem kartonu v lepenkastih mapi pa 140 Din. Ta cena priča, da je založba izdala to delo iz ljubezni do stvari, kar je vredno, da se posebej zabeleži.

pr Meštrovičev spomenik Marku Maruliću. Za štiristoletnico pesnika Marka Marulića odkrijejo le-temu spomenik, ki ga izdeluje kipar Meštrović. Spomenik bo veličasten; sam pesnikov kip brez podstavka je tri in pol metra visok. Umetnik je zamislil spomenik sledeče: Marulić stoji oprt na desno nogo, dočim je levo postavil nekoliko naprej. Z levo roko dviga proti obrazu papir, na katerega zre z nekoliko odmaknjeno glavo ter z desnico nekaj beleži. Obraz je resen, zamišljen, brada kakor v Meštrovičevem avtoportretu, glava domalega plešasta. Preko ramen in rok mu pada v sijajnih gubah plašč, ki sega približno do kolen. Noge so gole in obute zgolj v spo-

korniške sandale. — Po sodbi mnogih je Maruličev spomenik najboljši Meštrovičev delo te vrste doslej in prekaša celo Strossmayerjevega. V Splitu bo monumentalnemu spomeniku težko najti priznanega mesta.

pr Za obnovu gledališke umetnosti v krščanskem duhu. Med katoličani v Nemčiji in Avstriji se je na pobudo jezuita p. Overmansa že pred tremi leti začelo gibanje, ki ima namen vplivati na gledališko umetnost, da se osvobodi židovsko-svobodomiselnega nadvlade in obnovi v krščanskem duhu. V Nemčiji so ustanovili Gledališko ljudsko

Zanimivosti.

KAKO VOLIJO PREDSEDNIKA FRANCO-SKE REPUBLIKE.

Na Francoskem so vse slavnosti zelo dolgočasne in zmeraj enake. Le vsakokratno javno mišljenje vpliva na njih značaj. Tako tudi pri volitvi predsednika francoske republike. V to svrhu prideta skupaj senat in poslaniška zbornica, in sicer v kongresni dvorani v Versailles pri Parizu. Ta dva sta po zakonu določena, da volita najvišjega uradnika Francije v skupni seji. In da se to vrši kolikor mogoče mirno in ne pod vplivom velikomestnega vriska, ne volijo predsednika v Parizu, že od začetka republike ne. Volijo ga v sosednem Versailles, onem idilično modernem mestu, ki sanja v spanju trnuličice o lepih časih Ludovika XIV. Seveda je pa tak dan tudi v Versailles precej živahen in nemiren. Nemira pa ne delajo domačini, temveč Parizani, ki morajo biti povsod zraven. Za senatorje in druge veljake vozijo iz Pariza neprestano posebni vlaki, porabijo do Versailles pol ure in malo več. Kdo se pa pripelje tudi z avtom.

Volitve se začnejo ob dveh popoldne. Prej je pa kosilo v hotelu des Reservoirs ob palačnem parku. To obedovanje je postalo legendarno in ti nudi priliko, da občuduje francoske postavodajalce, pa tudi razne slavne pariške osebnosti. Med ženskami je posebno veliko gledaliških igralk.

Volitev sama ni nič posebnega, ne smejo ne govoriti in ne debatirati. Vsakratni predsednik senata pokliče člane parlamenta po imenu, vsak odda svoj listek, nato pa gleda, da hitro izgine na hodnik. Tam zunaj je vse bolj živahno. Posebno še, kadar valovi množica na dano znamenje nazaj v sejno dvorano, da sliši volilni rezultat in pa besede senatovega predsednika: »Oznajam gospoda I. I. za sedem let za predsednika republike.«

Novega predsednika peljejo v posebno sobo in mu tam čestitajo. Zgodovinski dogodek zapišejo na pergament, na katerega pritise justični minister veliki državni pečat. Nato odide predsednik na kolodvor, spremljan od sijajnega spremstva, ali pa se pelje z avtom v Pariz. Vrišč utihne, in Versailles spet na novo zaspi.

AVTOMOBILI ZA KITAJSKIM ZIDOM.

Malo slišimo o avtomobilih na Kitajskem, pa jih ravnotako iščejo kakor drugod. Najprvo jih poskušajo posamezniki, brez cilja, kakor so se tudi svojčas z železnico vozili brez cilja, samo da so se vozili. Gospodarji trga so Amerikanci, že zato, ker imajo povsod zaloge nadomestnih delov, tako da avto zmeraj lahko izpopolnimo. Bogati Kitajci se rad vozi in sicer z velikimi, močnimi avtomobili. Nikdar se ne pelje sam s šoferjem; šofer je velik gospod in samo vozi, druga dela mora opravljati drug služabnik nižje vrste.

Kitajska je republika, a je podkupovanje, izseljevanje in »mazanje« hujše kakor kdaj prej. Visoki dostojanstveniki napravijo posestniku avtomobila lahko največje nepravilike; zato se pa tudi vsak bogati Kitajec žuri, da podari tudi oblastniku avto, če ga je že zase kupil. Drago je to, a se izplača. Tudi pri nakupu avtomobila je vse polno provizij, med kupcem in prodajalcem je zmeraj več posredovalcev in se nakup večkrat zavleče vse leto ali pa še delj.

Na Kitajskem je zmeraj revolucija. Prva žrtve so pri vsaki rabuki avtomobili. Zato jih lastniki takoj skrijejo, kar jih le najbolj skrbno morejo. Vojaški pa seveda to vedo in vsako hišo natančno preiščejo. Rekviriranega avta ne vidiš nikdar več.

Šofer ne ve, kaj je poštenost. Krade povsod in zmeraj, ker misli, da spada to zraven, v službo. — Misli si: Moj gospod ima dosti, lahko plača. Prodaja pnevmatiko, bencin, vijake, vse, kar le more. Potem pa vse to za gospodarjem kupi nazaj, za desetkratno prodajno ceno, v isti garaži, kjer je prodal.

O meji obremenitve avtomobila Kitajec nima pojma. Deset in več se jih pelje na vozu, ki je za štiri. Pri daljših voznjah avto sam sebi ni več podoben. Prenapolnjen ni avto nikoli, prepovedi ni nobene, deske denemo čez, pa imamo toliko in toliko sedežev več.

TAPETA IZ POŠTNIH ZNAMK.

V mestu Burbank v Kaliforniji je nabral duhovnik Bucci 149.242 znamk; nabiral je trideset let. Nima pa znamk v albumu, temveč jih je porabil za tapetiranje dveh sob. Znamke so skrbno prilepljene druga na drugo in ne pokrivajo samo sten, temveč tudi stropa. Na enem stropu so pa barve tako urejene, da kažejo ameriško zvezdasto zastavo. Modri trakovi so iz italijanskih znamk, zvezde iz ame-

zvezo, v kateri so se združili katoličani in protestanti, v Avstriji je pa katoliška ljudska zveza ustanovila Centralo za krščansko ljudsko izobrazbo (»Kunststelle für christliche Volksbildung«). Ta centrala je v zvezi z dunajskimi gledališkimi in koncertnimi ravnateljstvi, ki v sporazumu z njo prirejajo za krščanske organizacije umetnostno in etično visoko stoječe prireditve. Uspehi so doslej že lepi, kajti mesečno se proda za te prireditve nad 20.000 vstopnic. Poleg tega delujejo na tem polju še razni ljudski laiški odri.

riških dvacentnih znamk. Za drog zastave je porabil Bucci rjave kanadske znamke. Zbirka je velika znamenitost in seveda tudi veliko premoženje.

KITAJSKE AMACONKE.

Na Kitajskem se je organizirala dobro oborožena roparska tolpa, obstoječa iz samih žensk. Ni še dolgo, ko je pognala v zrak most na železniški progi Peking—Hankov, napadla veliko vasi in manjših mest ob progi in odvedla seboj veliko mladih mož, večinoma iz bogatih rodov. Marsikdo ujetih mladeničev si je moral izbrati med prijaznimi damami svojo ženo, drugi so pa morali plačati za svojo prostost odškodnino. Te bojevite žene imajo torej poseben in zelo učinkovit način, kako je treba moške prikleniti nase.

BELI INDIJANCI V AMERIKI?

Ameriška znanstvena ekspedicija pod vodstvom Riharda Marsha in ob soudeležbi znamenitih ameriških učenjakov, je odpotovala v letošnjem januarju v pokrajino Dario, vzhodno od Panama. V neznanih krajih je iskala prvotne prebivalce Amerike, o katerih so se širile dosedaj le razne govorice. In uspeh? Voditelj Marsh je poslal tale brzjav domov: »Iz divjine vzhodne Paname peljemo seboj dva bela Indijanca, 19 letnega mladeniča in 21 letno deklico. Sta zlatolasa, imata modre oči in sta po vsem telesu bela. Telo je pokrito z dolgim, belim puhom. Niso pa ti Indijanci albinos, temveč se nam vlijo bolj kot primitivni severnaki. Videli smo veliko belih Indijancev in našli smo sledove stare civilizacije. Nabavili smo si narodno slovo zbirko in kino-filme.« Poznejša poročila pravijo, da je vzela ekspedicija s seboj tudi poglavarja tega belega rodu in da ga bo z onima dvema vred prepeljala v New-york, v svrhu nadaljnih študij.

JAGODE — ZDRAVILNO SREDSTVO.

Že pred dvajsetimi leti je svetovnoznani zdravnik dr. Lahmann opozoril na veliki pomen vseh vrst jagod in na uspehe, ki so jih že dosegli z njimi. Celo v slučajih, ko se je bolezen zdela brezupna. Vsako svežo sadje ima v sebi poleg vitamina v veliki množini tudi kisline in redilne soli, ki osvežujejo in ustvarjajo zdravo kri. Ob začetku nabiranja jagod začne pod zdravniškim nadzorstvom lahko vsakdo s sadno kuro. Čudoviti ro učinki; narava ima z najbolj navadnimi sredstvi zmeraj največje uspehe. Večkrat take, ki jih ne bi nihče pričakoval. Začnemo z navadnimi jagodami, nadaljujemo z malinami in brusnicami, s češnjami, slivami itd. Ogibamo se mleka, jaje in mesa, uživamo krompir in zelenjavo, umivamo se, kopljemo se na solncu in v vodi, smo pa potem neverjetno zdravi, močni in veseli. Kdor ne verjame, naj poskusi. Morebitne krize brž odpravimo: lahka telovadba, masaža in solnčne kopeli.

Po svetu.

— Maščevanje učenca. Šolsko leto zaključujemo. Brali bomo marsikaj, kaj si bo naredil ta ali oni dijak, o čilih maščevanja itd. Neki dijak v Veroni je pa imel šolskega slugo na pikli. Cerkovnik cerkve San Nicola je dobil poleg stebra v cerkvi zavoj; vzlet ga je v zakristijo in ga je odprl. Komaj je pa prerezal vrvič, s katero je bil zavoj zvezan, je nekaj počilo, se razletelo in cerkovnik je bil na rokah in na glavi ves opečen in ranjen. Zavoj je bil naslovljen na gimnazijskega slugo in je imel napis: »Tako se boš naučil, kako moraš z nami dijaki dostojno občeati.«

— Armensko vseučilišče. Erivan je glavno mesto Armenije. Sedaj so napravili tam novo univerzo in so sklicali profesorje od vseh vetrov sveta. Na medicinski fakulteti na primer so sami Nemci. Škoda, da so finančne razmere armenske države za nič in da ni mogoče nabaviti zadostnega števila knjig in instrumentov. Obrnili so se pa na razne izven-armenske zavode in univerza bo kmalu opermljena. Armenska republika je del sovjetskih republik.

— Koliko čeških časopisov izhaja v Brnu. Danes izhaja v moravski prestolici nič manj kakor 154 čeških listov, in sicer: 64 mesečnikov, 36 tednikov, 33 štirinajstodnevnikov, 9 dnevnikov, 2 časopisa izhajata štirikrat na leto, 1 pa šestkrat v letu, dva enkrat na leto, dva pa izhajata v nedoločenih rokih.

— 400 političnih umorov je bilo izvršenih v Nemčiji od leta 1919 do danes. Vsi umori so bili izvršeni od fašistovskih organizacij. Večina teh umorov je ostala nekažnovana. Morilcev ali niso izsledili ali so jih oprostil ali pa obsodili na smešno nizke kazni. Morilec Roze Luxemburg, poročnik Knill n. pr., ki ni svoje

žrtve samo umoril, ampak tudi oropal, je dobil 3 mesece zapor. Morilec Liebknehta Rzewuski je bil obsojen na en mesec! Knjiga sedanjega državnega pravosodnega ministra Gumbla »Vier Jahre Mord«, ki je te dni izšla in o tem poroča, je dokument sramote za nemške »nacionalistične« organizacije kakor za nemško justico.

— Velika vremenska nesгода na Ogrskem. Na Ogrskem je silno neurje napravilo ogromno škodo na polju. Nevihita je posebno hudo razsajala v okolici Budimpešte, kjer je vihar porušil več poslopij in več ali manj poškodoval tudi večje število ljudi.

— Monokel v Abesiniji. Začuden so gledali te dni Parizani, ko so se postavljali abesinski poročniki z monokli. Prav dobro so jim pristojali, pa se je vseeno Parizanom smešno zdelo. Sicer je pa monokel že star, prihaja iz oriente. Eden najbolj znanih monoklistov je bil cesar Neron. Poroča nam o tem Plinij v svoji Historia naturalis XXXVII, 5. Renan piše: »Ker je bil Neron kratkoviden, je nosil ob priliki gladiatorskih bojev izbrušen drag kamen v očesu.«

— Nenavadna vinska trta se nahaja na veleposlovju »San Francisco« v Fosdondu (Correggio). Ta trta je res nekaj posebnega ter gotovo največja na vsem svetu. Obseg njene debla znaša 1.25 m, iz katerega poganja 21 glavnih vej, ki se vpenjajo po čici 20 metrov daleč. Ves grm je dosti vetvi kakor brest, ki je obenem z njo rasel. Lansko jesen je dala ta trta sama 6 kvintalov grozdja. Njeno starost cenijo na 150 let.

— Ugrabljen Američan. Kakor poročajo časopisi iz Čikaga, so pred nekaj dnevi ugrabili lopovi mlado Angležinjo, ki je bila na obisku pri svojih sorodnikih. Pred hišo, v kateri je bivala miss Taylorjeva, so se pripeljali v avtu trije moški, ki so poklicali gospodično, da bi z njo govorili. Ko je deklica res prišla iz hiše, jo je eden izmed treh moških urno pograbil, posadil v avto, nakar je avto z največjo brzino izginil. Čikaška policija se zama trudi, da bi prišla zločincem na sled. Splošno se sodi, da je mlado Angležinjo doletela ista usoda, kakor sina milijonarja Franka, ki so ga tatovi nekoliko dni prej ugrabili, pa so ga pozneje našli umorjenega. Mr. Frank, lastnik tvornice za ure, je prejel anonimno grozljivo pismo, da bodo tudi njegovo hčer ugrabili, ako policije ne prisili, da ustavi vse zasledovanje po ugrabljenem in umorjenem sinu. Milijonarjevo hišo stražijo zdaj policaji in detektivi. Načelnik čikaške policije je prejel pisanje, ki se glasi: Jaz sem morilec mladega Franka. Ko boste prejeli ta list, bom že mrtev, ker bom izvršil samomor. Na vso moč mi je žal kar sem naredil.

— Napoleonovi spominski predmeti na dražbi. Ostanke iz zadnjih Napoleonovih dni, ki so jih kmalu po njegovi smrti prepeljali: otoka Sv. Helene na Francosko, se sedaj prodajajo na javni dražbi. Med to ostalino je tudi srajca, ki jo je imel Napoleon na smrtni postelji na sebi, robec, s katerim je imel prevezano čelo pri svoji poslednji bolezni, kos lesa od njegove krste, kos držaja z njegovega groba in celo prst z Napoleonovega groba. Vse te predmete je zbral Napoleonov sluga Arhambault, ki je spremljal Napoleona na otok Sv. Helene ter se je pri cesarjevi smrti mudil v sobi. Ostanke so bili začasno shranjeni v malmajsonskem muzeju, a sedaj jih na željo Arhambaultovih dedičev prodajajo na javni dražbi.

»Jutro« poziva na bojkot.

»Jutro« je objavilo včeraj pod naslovom »Pritlikavci« dopis iz Celja, v katerem najprej na svoj znani način napada naše celjske somišljenike, potem pa nadaljuje:

»Eno pa naj si ti pritlikavci zapišejo vseeno za svoja kosmata ušesa: Pretite s bojkotom našim, v narodnem boju osivelim možem ter našim trgovcem in obrtnikom, ki so si pod krutim nemškim režimom in terorjem z največjo težavo ustvarili svojo eksistenco. Takrat, ko so ti narodni možje stali kot kremeniti značaji na braniku svojih pravih v boju proti Nemcem v svojem narodnem indiferentizmu niste nikdar tako besneli proti renegatstvu kakor divjate danes proti rodnim bratom. A ogromna večina narodno naprednega meščanstva v Celju vam lahko vso vašo besno gonjo bridko povrača. Pokažimo vrata vsem tistim mnogoštevilnim nadležnežem, ki pobirajo okoli naprednjakov dan za dnevom razne milodare za zvonove, cerkvene potrebščine in razne samostanske internate. Naprednjaki! Kupujte le pri naprednih trgovcih, ne zahajajte v klerikalne pisarne, od koder se brizga najogabnejši strup in sovraštvo v naše javno življenje in ne nosite svojega denarja v klerikalna podjetja, katere poseca nad 90 odstotkov naših ljudi ter redi na ta način na lastnih prsih najstrupenejšega gada. Tudi v zasebnem življenju se izogibajte vseh tistih, ki so v obraz tako pasje ponižni, iz zasede pa streljajo na vas in vam krajejo vaše pošteno ime. Pri klerikalcih pa pričakujemo toliko doslednosti v tem ogabnem boju, ki so ga sami začeli, da napišejo na vsa svoja podjetja pisarne: »Orjuncem in njegovim prijateljem je vstop prepovedan.«

Komentarja ni treba.

Cerkveni vestnik.

SPORED

procesije presvetega Rešnjega Telesa v stolnici.

Ob osmih slovesna pontifikalna maša. Ob pol devetih se prične ob vedrem vremenu pomikati procesija, ki gre: Pred Skofijo, skozi Stritarjevo ulico pred frančiškansko cerkev, I. blagoslov. — Skozi Wolfovo ulico, mimo Zvezde, Gosposko ulico pred križevniško cerkev, II. blagoslov. — Skozi Križevniško ulico, čez Senjakovski most pred frančiškansko znamenje, III. blagoslov. — Po Starem in Mestnem trgu pred mestno hišo, IV. blagoslov.

Razvrstitev.

I. Šole: 1. Peta mestna deška osnovna šola. 2. Tretja mestna deška osnovna šola. 3. Prva mestna deška osnovna šola. 4. Prva deška meščanska šola. 5. Trgovska šola. 6. Pripravništvo z deško vadnico. 7. Realka. 8. Družna realna gimnazija na Vrtači. 9. Državna realna gimnazija na Poljanah. 10. Prva državna gimnazija.

II. Društva: 1. Prosvetna zveza z zastavo. 2. Krščansko žensko društvo. 3. Katoliško mladeniško društvo. 4. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. 5. Akademski društva »Danica«, »Zarja« in »Borba«. Starešinstvo.

III. Ženske Marijine družbe: — 1. Dekliška Marijina družba iz Lichtenurnu. 2. Dekliška Marijina družba iz Križank. 3. Stolne kongregacija z zastavo. 4. Kongregacija Marije Pomočnice. 5. Uršulinska tretja kongregacija. 6. Kongregacija gospodičen in gospa pri oo. jezuitih.

IV. Bandero Naše Ljube Gospe. — Ženske svetilke. — Udeležence v narodnih nošah. V. Bandero presv. Rešnjega Telesa. Moški svetilke. Moške Marijine družbe. Stolna Vincencijeva konferenca.

VI. Dečki in deklice. VII. Prvi oddelek vojaštva z godbo. VIII. Mestni magistrat. Trgovska zbornica. Uradništvo. Univerza.

IX. Oo. frančiškani. Duhovščina. Presvetili z Najsvetejšim.

X. Veliki župan z uradniki in častniki. XI. Drugi oddelek vojaštva.

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, naj pokažejo svoje spoštovanje do presv. Rešnjega Telesa s tem, da okrase in razsvetle okna na ulico.

Občinstvo se naproša, da s prehodi čez ulice ne trga procesije. Krščanski takt zahteva, da verniki pokleknejo, ko gre mimo Najsvetejše.

Sv. maše so od 4. do 8. vsake pol ure. Po slovesni osmi sta še dve tih sv. maši: ob 9. in pol 12.

EVHARISTIČNI SHOD ZA KAMNISO DEKANJO

se bo vršil 12. in 13. julija t. l. v Grobljah pri Domžalah po tem-le sporedu:

V soboto, dne 12. julija: Ob 7. zvečer v grobljski cerkvi nagovor, izpostavi se sveto Rešnje Telo, molitvena ura za bližnjo okolico.

V nedeljo, dne 13. julija: Ob 5. zjutraj se izpostavi sv. Rešnje Telo, nagovor, na kar se vrše sv. maše do 8. — Od 8. do 9.: Zborovanje odsekov za moške Marijine družbe in za apostolstvo mož. — Od 9. do 10.: Zborovanje odsekov za ženske in dekliške Marijine družbe, misijone in dobrodelnost. — Ob 10.: Sv. maša pred Najsvetejšim in govor (na prostem). — Od 11. do 12.: Slavnostno zborovanje na dvorišču misijonšč. 1. govor: Presv. evharistija in moški. (Misijonar.) 2. govor: Presv. evharistija in Marijine družbe. (Jan. Kalan.)

— Od 2. do 3. popoldne: 3. govor: Presv. evharistija in misijoni. (Misijonar.) 4. govor: Evharistični Jezus — vladar naših src. (P. Julij Sušnik.) — Ob 3.: Procesija z Najsvetejšim, nato pete litanije Matere božje, posvetitev presv. Srcu Jezusovemu, zahvalna pesem. — Med sv. mašo ob 10. popoldne ter med procesijo in litanijami popoldne pojo združeni pevski zbori kamniške dekanije.

Učiteljski vestnik.

Tečaj za učitelja v Mariboru. V dnevih od 29. 6. do 3. 7. 1924 se bo vršil v Mariboru mladinski organizatorični tečaj, ki bo obravnaval vprašanje mladinske izobrazbe in pedagogike, upoštevajoč najnovejše metode, da ustrezno vsestranskim potrebam današnjega časa. Za zunanje udeležence je poskrbljeno za hrano in stanovanje v zavodu č. šolskih sester in bodo plačevali le po 20 Din za celo oskrbo. Da se morejo v redu vršiti vse priprave, pozivljamo vse članice, da se prijavijo najkasneje do 25. 6. na naslov: Betka Kac, Maribor. Vse udeležence se morajo zglasiti v nedeljo dne 29. 6. ob 8. dop. samostani šolskih sester. Ker se konča tečaj 3. 7., je vsem udeleženkam omogočena udeležba na skupnem zborovanju v Celju, ki se začne 4. julija popoldne.

Letošnje glavno zborovanje »Slomškovo zvezo« se bo vršilo v Celju dne 4. in 5. julija. Prvotno je bilo dolženo 3 dnevno zborovanje, a radi tečaja štajerskih učiteljic, ki ga bodo imele v Mariboru od 29. junija do 3. julija, moramo zborovanje v Celju 3. julija opustiti in pričeti šele v petek, t. j. 4. julija in to zato, da omogočimo udeležbo tudi onim štajerskim tovarišicam, ki se bodo udeleževale tečaja v Mariboru. Pričetek našega glavnega zborovanja bo torej dne 4. julija, in sicer po nastopnem dnevnem redu: 1. ob 8. uri sv. maša v župni cerkvi; 2. ob 9. uri predavanje v dvorani v hotelu pri »Belem volcu«. Predavali bodo gg.: Dr. Ogrizek: »Pravna zaščita vzgojno ogrožene mladine«, nadučitelj Alojzij Kržišnik: »Socialno-kulturno delo učiteljstva«; dr. Ant. Medved: »Krščanska vzgoja mladine« — najtrdnjeji temelj države in človeške družbe. — 3. Skupno kosilo v hotelu »Evropa«; 4. izlet v okolico. — Drugi dan, t. j. 5. julija pa bomo imeli redni občni zbor »Slomškove zveze«, kakor sledi: 1. ob 8. uri sv. maša v župni cerkvi; 2. ob 9. uri pričetek obč. zbora v dvorani pri »Belem volcu« po običajnem dnevnem redu, t. j. poročila tajnika, blagajnika, urednika, upravnika; 3. obravnave posameznih predlogov in nasvetov; 4. poročila podružničnih načelnikov; 5. raznosterosti; 6. volitve novega odbora. — Prijave za zborovanje v Celju sprejema nadučitelj Struželj, Vič pri Ljubljani; one za Maribor pa Betka Kac, Maribor. Po že doslej priglasenih tovariših in tovarišicah se obeta v Mariboru kakor tudi v Celju prav lepa udeležba.

Kočevska podružnica Slomškove zveze ima svoje zborovanje dne 24. t. m. v Kočevju po prihodu dopoldanskega vlaka. Na dnevnem redu bo predavanje in občni zbor. Po možnosti si bomo ogledali tamošnjo predilnico. — Stanovska zavednost nas kliče, torej: Hajd' na noge!

Dijaški vestnik.

d Skupščina Akademsko zveze bo v petek, 20. t. m. ob 4. popoldne v dvorani Akad. doma. Ker so na sporedu zelo važne stvari, naj se je vsak udeleži. Dnevni red je razviden iz oglasa v Akad. domu.

Pridobivajte novih naročnikov!

»PRIHODNJO NEDELJO«

dne 22. junija 1924 — je v Sloveniji

»treznostni dan«.

»Sveta Vojska« je pred par meseci razposlala pozive, naj se ustanovijo ozir. poživijo naše treznostne organizacije. Nekateri so se odzvali, drugi še ne. Prosimo iznova: Porabite treznostni dan v to, ustanovite ali poživite treznostne odseke ter sporočite to »Sveti Vojski« v Ljubljani.

Naznanila

Stolna prosveta se udeleži procesije sv. Rešnjega Telesa danes ob pol 9. v stolnici. Uvrsti se za Prosvetno zvezo.

Turistika in sport.

Savica - Komarča pod Triglavom. Več let sem so se čule razne pritožbe nad zanemarjenim mostom preko Savice in opasnim potom čez Komarčo, kar vse je lansko deževje še poslabšalo. Pravkar pa smo prejeli razveseljivo poročilo od SPD, da so sedaj ti kraji temeljito popravljeni, tako da more tudi nežni spol in deca hoditi po njih brez vsake nevarnosti. Preko Savice je sedaj postavljen soliden nov 25 m dolg in 1 m širok most iz debelih smrek. Tudi čez Komarčo je sedaj pot popolnoma varen. Posekalo se je 17 smrek in iz njih napravilo solidne, sigurne, čvrste pritrjene stopnice in držaje, tako da je sedaj ta zgor. del Komarče najmanj za 10 let dobro zasiguran. Tudi ves ostali pot čez Komarčo je očiščen od kamenja, proda, peska i. dr. navlake. Ako pristavimo, da se je delo vršilo po navodilih in pod stalnim nadzorstvom našega neumornega in priznanega starega turističnega praktika g. Knafelca, bo menda s tem vsakemu in vsem dovolj jasno: da sta sedaj obadva veleznanimiva pota tako k izvirku Savice kakor tudi pot od Koče pri Triglavskih jezerih čez Komarčo navzdol na Bohinjsko jezero oziroma v obratni smeri od hotela Zlatoroga navzgor v redu, tako kakor to mora biti.

SK Primorje : SK Mladika. Preteklo nedeljo, t. j. 15. junija, bi morala igrati, kakor zgor. se zmenila, zgoraj omenjena kluba prijateljsko nogometno tekmo na igrišču SK Primorje. Toda namesto prijateljske tekme so začeli člani SK Primorje zaničevati člane SK Mladike. Člani SK Mladike prosijo vse odbornike SK Primorja, naj ukrenejo potrebne korake, da se dotični člani SK Primorja v prihodnje vedejo olikano napram gostom.

Izpred sodišča.

Napačna pot. Neki mizarški pomočnik, ki je služil pri dobrem mojstru in je bil tudi dober delavec, bi se bil rad osamosvojil in sveda tudi oženil. Zato pa je treba denarja in ker tega ni imel ne on in tudi ne njegova izvoljenka, si je hotel pomagati mož po ovinilih, ki so ga pa pripeljali končno mesto pred oltar v zapor. Začel je krasti svojemu gospodarju razno orodje, na podstrešju domače hiše pa je iztaknil dva kovčka, kjer je bila obleka in razne druge za domačo uporabo potrebne stvari. Toda komaj je začel hoditi na podstrešje v vas, so ga zalotili in mož je bil

obsojen radi teh nerodnosti na pet tednov težke ječe, ki naj ga pouči, da je treba za osamosvojitev in ženitev pridobivati sredstva s poštenim delom in ne s tatvino in goljufijo.

Spor z očmom. Prepričati sta se začela posestnik Demšar v Malenskem vrhu in njegov oče Josip Oblak. V prepiru, ki se je razvil med obema dne 12. avgusta pret. leta in sicer radi matere, je sunil Demšar svojega očca v nos in sicer tako močno, da je mož padel in si je pri tem padcu zlomil desno nogo. Pri obravnavi je Demšar zanikal, da bi bil očmu nalašč zlomil nogo, kar mu je očitala obtožnica in ugotavljal, da je zakrivil to težko poškodbo le nesrečen padeč. Ker se obtožencu res ni mogla dokazati zlobna poškodba je bil obsojen Demšar samo na 10 dni zapora, katerega pa je že odslužil s preiskovalnim kaznom.

Hrvatski žeparji so začeli prehajati vedno bolj živahno tudi v naše kraje, kjer preje te branše predrznih in nevarnih tatov skoro nismo poznali. Pred zadnjim sejmom v Litiji je dobilo orožništvo anonimno pismo, v katerem opozarja pisec žandarmerijo, da naj strogo pazi, ker pride na ta sejm več nevarnih žeparjev iz Hrvatske. In res so med drugimi zalotili tudi nekega Ivana Koščaka, ki poseja večje sejme kot mešetar in ki je bil osumljen in obtožen, da je ukradel posestniku Maroltu listnico, v kateri je imel 1700 kron denarja. Mož je tatvino odločno zanikal in se mu je tudi posrečilo, da se je izvil, in to vsled pomanjkanja dokazov. Bil je oproščen; toda odškodnine za preiskovalni zapor ne dobi, ker še ni razpršen sum, da je morda le res on ukradel listnico z denarjem.

Polzvedovanja.

Izgubil se je 16. t. m. okoli 10.—11. ure zvočar svilen moški dežnik s temnomodro koščeno palico iz restavracije Union do Hotela Soča. Ker je drag spomin, se prosi pošten najditelj da ga odda proti visoki nagradi ali vrednosti dežnika v Hotelu Soča, soba št. 5.

Prvovrstni ameriški brezžični pisalni stroj je:

„REMINGTON“ model 12 — 3300 Din.

Samoprodaja FRANC BAR, pisaln. ze Slovenije: LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje štev. 5

ki ima v zalogi še sledeče

pisalne stroje:

UNDERWOOD model V, številke nad 1.770.000 8200 Din
OLIVER model 9, najnovejši ... 6000 Din
IDEAL model C, najnovejši ... 6000 Din
UNDERWOOD REBUILT* 6100 Din
SMITH & BROS REBUILT* 5800 Din
UNDERWOOD Portabls, ročni ... 6000 Din
REMINGTON Portabls 5500 Din
ERIKA 3800 Din

* Rebuilt znači star stroj, nanovo predelán.

Poslano. Giuseppe & Roberto BONOMO, veletrgovina z lesom na Reki, sporoča vsem lesnim trgovcem in industrijem radi varnosti, da ni imela in nima v Jugoslaviji nikdar nobenega pooblaščenca ali zastopnika, ki bi bil upravičen sklepati kupčije za njen račun in pod njenim imenom ter morajo taki sklepi, ako hočejo biti veljavni, imeti vedno podpis od enega gori menovanih, ki podpisuje sklepe pod imenom: »Giuseppe & Roberto Bonomo«. — Ljubljana, 8. junija 1924. — Giuseppe & Roberto Bonomo, veletrgovina z lesom na Reki. 3500

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

James Oliver Curwood:

45

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Dalje.)

Noč, ki je sledila, je bila mirna in jasna. Weyman je spal v svoji koči, zunaj pa veliki danec, priklenjen na svojo verigo. Edino Kazan je bedel s svojimi polodprtimi očmi.

Čeprav je bil manj razburjen kot prošle noč, je vendar včasih dvigal glavo in duhal v zrak.

Nenadoma pa je začul, kako je počila veja na tleh. Odprl je popolnoma svoje oči in vonjal. Neposredna nevarnost je bila v zraku. Debeli danec je še vedno mirno spal.

Nekaj trenutkov pozneje se je senca pokazala v smrečju za kočo. S sklonjeno glavo in stisnjenimi ramami se je previdno bližala. Kazan pa je vendarle pri blesku blazne spoznal sirovi obraz Sandyja Mac Triggerja. Po volčjem načinu se ni javil, temveč se delal, kot da ničesar ne sliši in ne vidi.

To pot pa Mac Trigger ni imel biča niti kola. V njegovi roki se je zasvetil tu in tam revolver. Šel je okoli koč s prav tihimi koraki in prišel do vrat, ki jih je hotel odreti.

Kazan je skrbno pazil na vse njegove korake. Plazil se je po tleh in pri tem čudno pozabil na svojo verigo. Vsak najmanjši del njegovega telesa je zbiral vso svojo noč, da se pripravi na naskok.

Skočil je in zaletel se bil tako silen, da

je eden jeklenih obrobov verige, ki je bil bolj slab kot ostali, počil s suhim tleskom. Predno je imel Sandy Mac Trigger čas, da se okrene in brani, mu je bil že volčji pes na grlu.

Možak se je zvrnil z groznim krikom in, med tem ko se je valjal na tleh, je debeli danec na svoji verigi lajal kot bi grmelo. Zbuzeni Pavel Weyman se je oblačil. Na okrvavljeni zemlji se je zviljal ropar v smrtnem boju. Kazan mu je bil pregriznil vratno žilo.

Zvezde so migljale nad Kazanovo glavo in rdeče smreke so ga obdajale. Poslušal je šumenje vetra v njih vejah. Tu so bili ljudje. Tam daleč nekje je bila volkulja Sivka. On pa je bil svoboden.

Ušesa so se mu povesila in izginil je v temi.

XXX. Kile Sun-Rocka.

Z visečimi ušesi in k tlom povešenim repom in s potuhnjenim zadkom, kakor to stori volk, ki beži pred nevarnostjo, je Kazan dirjal na vso moč, zasledovan od rohenja človeškega glasu Sandyja Mac Triggerja. Ni se ustavil, predno ni premeril dobro miljo.

Tedaj pa se je po tednih spot prvič usedel in zatulil proti nebu glasen in globok klic, ki ga je odmev ponavljal v daljavi. Toda ni mu odgovorila volkulja Sivka, temveč glas velikega danca. Pavel Weyman, nagnjen čez nepremično truplo Sandyja Mac Triggerja, je začul tuljenje volčjega psa. Prisluskoval je, ali se bo ponovilo. Toda Kazan je že bil stekel naprej.

Sveži in mrzli zrak, prihajajoč preko brezmeznih Barrensov od severnega polut-

nika, tisoči zvezd, ki so se svetile nad njegovo glavo na širokem nebu in slednjč sreča zopet zadobljene svobode, vse to mu je dajalo njegovo prejšnjo vztrajnost in vzbujalo gibčnost njegovega tekanja.

Dirjal je naravnost naprej, kot pes, ki brez ovinkov sledi svojega gospodarja. V krogu je obšel Red-Gold-City, obrnil se je proč od Velikega jezera suznja in jo rezal naravnost preko grmičja, gozdov, močvirij in skalnih grebenov v smeri proti reki Mac-Farlane. Ko jo je dosegel, je tekkel ob njej navzgor celih trideset milj. Ni dvomil o tem, da ga tam še čaka volkulja Sivka, kot ga je povsod vedno čakala, in sicer na mestu, kjer je bil ujet.

Ko se je zdanilo, je prišel do svojega cilja, poln zaupanja. Gledal je okoli, iskal svojo tovarišico, rečno cvilil in mahal z repom. Toda volkulje Sivke ni bilo nikjer.

Vsedel se je in zatulil, toda noben glas mu ni odgovoril. Nato je pa začel povsod duhati.

Tisoč sledi se je križalo in ves dan je zaman iskal. Tudi večkrat je zaman tulil.

Toda ista stvar, ki se je izvršila v možganih volkulje Sivke, se je tudi njemu pripetila. Menil je, da bo brez dvoma našel ono, ki je izginila, na enem onih krajev, kjer sta bila obadva živila.

Najprej je mislil na votlo drevo v gostoljubnem močvirju, kjer sta bila preživela prošle zimo. In noč in dan je tekkel naprej, neutrudljivo čez drn in strn. Večkrat je

* Ne samo volk tudi pes more preteči velike razdalje, ne da bi zgrešil poti. Psi, ki so spremljali Francoze pri Napoleonovem pohodu do Moskve, so se po smrti njih gospodarjev sami vrnili pod domači krov v Francijo ali Italijo. (Opom. nevalca.)

bil tako utrujen, da ni mogel naprej, ubil je zajca, a pojedel samo nekaj grizljajev, nato spal eno uro ali dve in dirkal je naprej.

Četrto noč je prišel v dolino, ki vodi do močvirja. Šel je vzdolž reke in prišel do prve naselbine bobrov. Ko je pa prišel do druge, ki jo je sezidal Zlomljeni zob in njegova družina, je bil ves obupan. Na to je bil popolnoma pozabil.

Zlomljeni Zob in njegovi delci so končali svoje delo. Umerno jezero je pokrivalo močvirje in votlo drevo, kjer sta imela Kazan in Sivka topel brlog. Pokrajina je bila čisto spremenjena.

Kazan se je ustavil pred tem vodovjem, duhal zrak, ki je bil napolnjen s slabim duhom bobrov.

Tedaj mu je pa upadel pogum in vsa njegova moč je klonila. Njegove šape so ga bolele vsled dolgega in ntežkega dela. V sled nezadostne hrane so se mu že poznala rebra. Ves dan je hodil okoli vode in iskal, ves zmeden in preplašen. Tudi od tod je bila volkulja Sivka odšla!

Vendar je hodila tu mimo. Ko je šel Kazan pit vodo v reko malo nad jezerom, je našel kup razdrobljenih školjk. Bil je to ostanek obeda slepe volkulje.

(Konec sledi.)

Maribor. »Lepega zvona glas,

Seže v deveto vas —

Zato naročite »Zvonoglas.«

Dr. Havlička čaj za želodec in čiščenje, znano sredstvo proti težki prebavi, proizvajajo edino le Mestna lekarna v Zagrebu, dobiva se pa po izvirni ceni v lekarni Leustek.

„SLOVENEK“

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

za oglase

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa boč si v veliki ali pa tudi v **najbolj** priprosti uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj **priporočljiv!**

POPOLNOMA za SVOJO se odda petletna DEKLICA kmečkih staršev, zdrava, močna in prikupljivega obzora. Pism. ponudbe upravi pod šifro „UBOGLJIVA“.

Sprejme se dobra, spretna GOSTILNIŠKA

kuharica

srednjih let. Plača po dogovoru. — JEMC PAVEL — Breg št. 18, Ljubljana.

SPREJME SE PRISTAVNIK

(majer) — srednje starosti, oženjen, brez otrok, kateri ima veselje do živinoreje, poljedelstva in vrtnarstva. Žena bi bila za pomočnico in prevzame oskrbo prašičev. Vstop 1. ali 15. julija t. l. Plača prav dobro po dogovoru. Predstaviti se je: Pism. hotela „SLON“ — v Ljubljani. 3512

DRUŽABNIK

z 200.000 DIN kapitala

se IŠČE za staro, dobro vpeljano trgovino s pisarniškimi in šolskimi potrebščinami v Ljubljani. Prijazne ponudbe naj se pošljejo na upravo „Slovenca“ pod naslovom: „DRUŽABNIK“.

Pridno in pošteno

DEKLE z dežele

večja vseh domačih del, ki ima veselje do kuhinje, se takoj sprejme pri tvrdki Lud. Krantsdorfer, Loče p. Poljčanah. 3486

Dobro, pridno in pošteno KUHARICO ali OSKRBNICO

IŠČEMO na večje posestvo na deželi za takoj ali 1. julija. — Naslov pri upravi „Slovenca“ pod števil. 3501.

Mlad trgov. pomočnik, ki ima tudi veselje za skladišče, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. M. BERDAJS, MARIBOR. 3442

Prodajalka

šarejša moč, galant. stroke, večja pisarn. del, se sprejme v večjo trgovino. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove uprava lista št. 3285.

Krojači!

Konfekcijsko delo na dom dobite proti kavciji takoj pri konfekcijski industriji Drago SCHWAB, Ljubljana, Dvorni trg 3. — Plača se dobro, reflektira se le na trezne, zanesljive in dobre delavce!

IZJAVA.

Podpisani obžalujem in preključujem vse žalitve, ki sem jih izrekel napram g. Franu Radeškemu, pregledniku dohodarstvenega urada na zborovanju mest. uslužbencev 24. maja 1924.

Franc Jeraj.

Do 10.000 Din

kavcije zmožen, agilen in energičen KNJIGOVODJA z velikim veseljem do pravnih zadev išče mesta. Ponudbe pod „ZNAČAJEN“.

MALINOVEC

PRISTNI, NARAVNI

1 kg 20 Din

nudi LEKARNA dr. G. PICCOLI v Ljubljani.

KOŠNJA

sena in otave na travniku blizu Koseške cerkve, se ODDA (tudi za več let). — Poizve se od 12 do pol 14 Aleksandrova cesta št. 3, I. nadstr., desno. 3499

3 ROČNI VOZIČKI

za težo 600 kg so naprodaj. Celovška cesta 66, dvorišče — Spodnja šiška.

V NAJEM SE ODDA stara, zelo dobro upeljana TRGOVINA z meš. blagom in gostilno, blizu far. cerkve v večjem kraju na Dolenjskem, ležečem 7 km od železn. postaje. Vse informacije pri tvrdki J. Korencan, Ljubljana, Mestni trg 20.

Blagajne

števil. 1, 2 in 3 kakor stenski tresor za vzidanje, se radi opustitve predmeta ceno in pod ugodnimi pogoji prodaja.

THE REX Co.,

LJUBLJANA, Gradišče 10.

PAPRIKA

Madjarska - sladka, 65 Din kilogram. »Konstantinovič«, Subotica, Senoe 32. 3461

LETOVIŠČE!

Oddasta se 2 SOBI s kuhinjo v lepem kraju Gorenjske — Vodovod, razsvetljava in gozd. — Naslov v upravi pod »GOZD št. 3420.

LETOVIŠČARJEM

nudi zračno stanovanje, cv. z uporabo kuhinje; Višnjagora št. 38.

KOŠNJA se odda

v najem (3 in pol ha) na gradu. Lončarska steza 10.

POZOR!

Izdelujem lesno-stružarske izdelke,

ovalne okvirje in vsa v to stroko spadajoča dela po konkurenčnih cenah. — Za cenj. ponudbe se priporoča

HLUPIČ KAROL,

stružarski mojster — Ljubljana, Gosposvetska cesta 16

»ABADIE«

Glavna zaloga cigaretnega papirja in vseh vrst

ovojni papir

A. Lampret.

Ljubljana, Krehov trg 10

Za žejo

so najboljši pravi Marsnerovi sumeti limonadni bomboni Dobilo se povsod. Grosistom popust.

Glavna zaloga

Josip Vlček, Ljubljana Krehov trg 8.

DAMA se najhitreje moderno in okusno poteše z uporabo

Vedno velika izbira vplet (kit). Priporočam se za vsa lasna dela kakor tudi za barvanje sivih las z »L'Oreal Hene«, tudi v modn. barvah.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32.

RAZGLEDNICE

vseh vrst, pisemski, kancelijski, konceptni, trgovski, svilen, krep, gladilni, stekleni, ovojni, maščobni, pergament, kredenčni in tafet (barvan) papir, papirnate servijete, vpisalne knjižice, noteze ter barvice — priporočila veletrgovina OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakobova trg št. 9. 3156

»SATAN«

najnovejši APARAT za klepanje in brušenje KOS — naročite takoj pri IVAN SAVNIK, Kranj. — Cena za 1 komad 60 dinarjev. — Trgovci znaten popust!

VSAKOVRSNA

ročna dela

vzamem v komisijsko razprodajo v moji filijalki na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Motorji

GEHROT (kakor DKW) za montiranje na navadna dvokolesa, se daleč pod ceno PRODAJO.

THE REX Co.,

LJUBLJANA — Gradišče 4 (dvorišče). 3479

Lep črn premog

s 4 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po 300 Din, PRODAJA Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.

„Vesna“ Pohlin & drugovi

Kamnik, Slovenija

tvornica vlasnic, rinčic, kljukic za čelje, raznih sponk in kovinastih gumbov

se priporoča za cenjena naročila. Zabtevajte cenik in vzorce. Trgovci popust. — Pisma na Ljubljana I, poštni predal 126.

Prometni zavod za premog d. d.

V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMGOVNIKOV vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvostni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. II.

Dobro in poceni

kupijo gg. trgovci moško perilo vseh vrst pri tvornici perila

A. Ražem Co., Ljubljana

žabjak št. 3

Samo na veliko!

Postrežba točna!

Razpis stavbe.

Stavbeni odbor Ljudske hranilnice in posojilnice r. z. v neom. z., Kmetijske nabavne in prodajne zadruge r. z. z o. z. in Prosvetno društvo, vse v Braslovčah, razpisuje

zgradbo Društveni dom

pod sledečimi pogoji:

1. Načrti so na ogled vsako nedeljo v Ljudski hranilnici in posojilnici od 8.—11. ure in vsak dan pri tajniku g. Antonu Prislanu v Parizljah 26 do 29. junija.
2. Odbor si pridrži pravico oddati stavbo ne glede na višino ponudene vsote.
3. Ponudbe se naj pošljejo do 6. julija t. l. zapečatene, na ovitku z napisom: »Ponudba za stavbo društvenega doma v Braslovčah«.
4. Podjetnik, kateremu se bo delo poverilo, mora vložiti 10% vadij v gotovini.

Braslovče, dne 15. junija 1924.

MERAKL

barve, črnila, lake, kit, emajle, čopiče in z jamčeno čisti firnež najboljšje kakovosti nudi

Medič-Zankl z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana — Medvode.

Proda se radi družinskih razmer

veliko posestvo

obstoječe iz hiše, gozdov, njiv in travnikov. Hiša je nova in v neposredni bližini industrijskega mesta ter velikega prometnega rudnika na Dolenjskem. Hiša obstoji iz obširnih gostilniških in trgovskih lokalov z velikim, zasajenim vrtom, kegljiščem in opremljeno s prvovrstnim gostilniškim in gospodarskim inventarjem. Gostilna izkazuje letno čez 100 hl vina in cirka 80 hl piva prometa. Cena zelo ugodna. — Več se izve pri ALOMA COMPANY, Ljubljana. 3444

POZIV NA SUPSKRIPCiju.

Iz naše se države izvozi godimice velika množina krzna od divjačji, koža od sitne stoke (ovaca i koza) a mogla bi se izvoziti i vuna, kostrjet, šetline i sl. Taj izvoz nije organizovan pak zato ne zadovoljava ni vanjske kupce niti odbacuje domaćim proizvajateljima i trgovcima onu dobit, koja bi se mogla polučiti, kad bi se on organizovao po primjeru inozemstva. Inicijativom Zagrebačkog Zbora podpisani ustrajuju dioničko društvo, koje će se baviti prikupljanjem gore navedenih surovina, te će ih stručno sortirati, rediti i slagati u prostorijama Zagrebačkog Zbora. Tu će se valjano pripravljena roba i to ponajprije kožica i krzna aukcijama, kako su običajne u inim tržišnim središtima, prodavati uz najpovoljnije uvjete za kupce i prodavaoce. Kasnije izraditi će se sličnim načinom prodaja vune i ostalih surovina.

Dioničko društvo sa ovom svrhom osniva se pod imenom »SANSAR« sa sjedištem u Zagrebu na neograničeno vrijeme. Dionička glavica iznosi 10.000.000 Din sa ukupno 50.000 dionica, koje se glase na nominalnih 200 Din svaka. Upisna cijena je 200 Din i 20 Din za troškove utemeljenja. Od ukupne dioničke glavnice emitira se predhodno 3.500.000 Din dok će dalje emisije slijediti prama zaključku ravnateljstva.

Upis odnosno uplate mogu se izvršiti za vrijeme poslovnih sati počam od 10. do 30. juna god. 1924, bilo osobno bilo pismeno na blagajnama PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE u Zagrebu i kod svih njezinih filijala. O upisu i uplati dobiva potpisatelj potvrdu, na temelju koje će moći podići originalne dionice sa talonom i kuponima, o čemu će biti naknadno obavješteni. Utemeljitelji si pridržaju pravo repartacije upisanih dionica medju potpisatelje kao i prava imenovati prvo ravnateljstvo u smislu § 183. t. z.

U ZAGREBU, dne 4. lipnja 1924.

Zagrebački zbor: Josip Radković m. p., predsjednik. — Dr. Oto Frangeš m. p., podpredsjednik. — Sekcija trgovaca kožom, krznom i vunom trgovačkoga udruženja za grad Sarajevo: Božidar S. Mlinarović m. p., starešina. — Z. Alkalay m. p., perovodja.

Mavro Fischer m. p., veletržac u Sisku.

Stjepan Subašić m. p., veletržac u Bugojnu. — Ladislav Krajcz m. p., veletržac u Senju. —

Mavro Tandler m. p., veletržac u Zagrebu. — Antun Rogina m. p., velekrznar u Zagrebu.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovaške kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jecklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.